

Broj: 07-02-274-38/4/07
Mostar, 14.12.2007. godine

Na osnovu člana 14, člana 15, člana 29, člana 38, člana 65. i člana 78. Zakona o električnoj energiji („Službene novine FBiH“ broj 41/02, 24/05, 38/05), člana 12. stav (1) i člana 14. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 13/04), člana 31. stav (2), člana 37. stav (4), člana 55. i člana 58. Poslovnika o radu FERK-a („Službene novine FBiH“ broj 59/04), te člana 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 37/05) i člana 9, člana 11, člana 12, člana 28., člana 30, člana 52., člana 56., člana 59. i člana 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke („Službene novine FBiH“ broj 45/05), rješavajući u drugom tarifnom postupku po zahtjevu Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo primljenim pod brojem 07-02-274/4/07 od 26.03.2007. godine, Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je 14.12.2007. godine na XVII redovnoj sjednici donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Javnom preduzeću Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d.-Sarajevo za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije odobrava se potreban godišnji prihod od tarifa za korisnike distributivnog sistema zasnovan na priznatim planskim troškovima za bilansirane količine električne energije i snage na distributivnoj mreži za 2007. godinu u iznosu od 104.438.859 KM, prihod za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 30.641.886 KM i prihod za proizvodnju električne energije iz distributivnih hidroelektrana u iznosu od 3.069.289 KM.
2. Ovo rješenje je konačno.
3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se na oglasnoj tabli i web stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja i u „Službenim novinama FBiH“.

Obrazloženje

Član 9. stav (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke propisuje kako FERK vrši analizu i verifikaciju svih troškova koje je elektroprivredno društvo uključilo u svoj potreban prihod, a u skladu sa stavom (3) istog člana sva elektroprivredna društva moraju računovodstvene podatke prikazati odvojeno za sve regulisane i neregulisane djelatnosti, te samo troškovi nastali obavljanjem regulisanih djelatnosti uključuju se u odobreni potrebni prihod. Član 12. istog pravilnika, uz ostalo, propisuje da se potreban prihod utvrđuje u djelatnosti distribucije za svaku distribuciju. Članom 28. stav (1) ovog pravilnika propisano je kako se tarifnom metodologijom za djelatnost distribucije električne energije utvrđuje način određivanja tarifa za korištenje distributivnog sistema za sve kupce koji su priključeni na distributivnu mrežu. Članom 52. stav (1) ovog pravilnika, propisano je kako se tarifni postupak pokreće podnošenjem zahtjeva FERK-u od regulisanog elektroprivrednog društva ili na inicijativu FERK-a, te je u skladu sa stavom (3) istog člana,

podnosilac zahtjeva dužan, ukoliko obavlja više elektroprivrednih djelatnosti, podnijeti zahtjev za tarife za svaku djelatnost posebno. U skladu sa članom 56. istog pravilnika propisano je kako je diskrecijsko pravo i ovlaštenje FERK-a prihvatiti predložene tarife ili ih prilagoditi na odgovarajući način, dok je članom 71. propisano da će FERK, uvažavajući načelo postepenog uvođenja međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenog uvođenja opšteprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, voditi računa o izbjegavanju naglih i velikih promjena tarifa u prelaznom periodu, odnosno o postepenom ukidanju unakrsnih subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postepenosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital, te da postepenost u primjeni tarifne metodologije u prelaznom periodu podrazumijeva i postepenost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će na kraju prelaznog perioda potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Zahtjev

Na osnovu naprijed navedenog, FERK je dana 23.01.2007. godine donio Odluku o roku za podnošenje zahtjeva za odobrenje tarifa u drugom tarifnom postupku broj 07-07-83-03/07 kojom je Javnom preduzeću Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo odredio rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje tarifa 23.3.2007. godine, a sve u skladu sa Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke FERK-a.

U skladu sa rokom određenim odlukom FERK-a podnosilac zahtjeva Javno preduzeće Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo, je podnijela Zahtjev za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije primljen pod brojem 07-02-274/4/07 dana 26.03.2007. godine.

U Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije predložen je potreban prihod djelatnosti distribucije električne energije od 137.098.838 KM.

Prilikom pregleda kompletnosti podnesenih zahtjeva, u skladu sa članom 39. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, a u vezi sa članom 52. stav (2) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je utvrdio kako podneseni zahtjevi nisu pripremljeni u skladu sa članom 52. stav (5) istog Pravilnika, koji određuje da je zahtjev kompletan kada su uz zahtjev podneseni svi traženi dokumenti, uplaćena jednokratna naknada za obradu zahtjeva i kada je podnosilac zahtjeva dao izjavu pod punom krivičnom i materijalnom odgovornošću da su svi podaci koji su u postupku rješavanja zahtjeva prezentovani pred FERK-om, istiniti i tačni, kao i da zahtjevi ne sadrže sve dokumente i podatke predviđene članom 53. istog pravilnika, odnosno navedene u Prilogu 2. tog pravilnika. Utvrđeno je i kako podnosilac zahtjeva nije ispunio obavezu iz člana 54. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kojim je određeno da regulisano elektroprivredno društvo koje podnosi zahtjev za tarifu u skladu sa ovim pravilnikom mora dostaviti pojedinačna obavještenja o zahtjevu svim svojim kupcima na isti način na koji im distribuira fakture, te je istim članom propisan sadržaj tog obavještenja. Takođe je utvrđeno da podnosilac zahtjeva nije izvršio svoju obavezu propisanu članovima 66. i 67. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke FERK-a, da FERK-u do 31.03.2006. godine dostavi plan aktivnosti u cilju prilagođavanja

regulisanog elektroprivrednog društva uslovima i zahtjevima FERK-a i u potpunosti pridržavanja načela ovog pravilnika.

Zbog navedenog, FERK je, postupajući u skladu sa članom 40. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, odnosno članu 52. stav (4) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, u propisanom roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, 23.04.2007. godine dostavio podnosiocu zahtjeva Obavještenje o nedostacima podnesenih Zahtjeva za odobrenje tarifa u djelatnostima proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom br. 07-02-274-01/4/07, kojim je podnosiocu zahtjeva odredio rok od osam dana od dana prijema obavještenja da u obavještenju navedenu dokumentaciju dostavi u FERK u pisanom i elektronskom obliku.

U ostavljenom roku od osam dana od dana prijema Obavještenja o nedostacima, podnosilac zahtjeva je FERK-u dostavio dopis primljen u FERK pod brojem 07-02-274-02/4/07 od 30.04.2007. godine, uz koji je dostavio dio tražene dokumentacije i podataka.

U istom dopisu podnosilac zahtjeva je obrazložio da dostavlja dio tražene dokumentacije, koju je u ostavljenom roku bio u mogućnosti obezbjediti, kao i komentare na neka od postavljених pitanja. Naveo je i da će Prijedlog novih tarifnih stavova sa potrebnim analizama i obrazloženjima dostaviti naknadno kada o istim dobije mišljenje predstavnika vlasnika većinskog kapitala (FMERI) i Nadzornog odbora Društva.

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije, FERK je postupajući u skladu sa prilogom 2, a u vezi sa članom 63. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke FERK-a, 11.05.2007. godine pod brojem 07-02-274-03/4/07 podnosiocu zahtjeva uputio i Zahtjev za informacijama u kojem je od podnosioca traženo da do 18.05.2007. godine dostavi određene podatke i u kojem je navedeno i da je FERK-u potrebno dostaviti sve prethodno tražene dokumente odmah po usvajanju.

Dana 14.05.2007. godine FERK je pod brojem 07-02-422/07 primio od podnosioca zahtjeva dopis „Prijedlog tarifnih stavova u drugom tarifnom postupku“, u kojem je pored ostalog navedeno da je Nadzorni odbor na sjednici održanoj 10.05.2007. godine razmotrio prijedlog tarifnih stavova Uprave, a koji je dostavljen i FMERI-ju radi informisanja i dobijanja eventualnih sugestija, te da je u skladu s navedenim pripremljena dokumentacija koju podnosilac zahtjeva dostavlja u prilogu ovog dopisa.

FERK je 18.05.2007. godine pod brojem 07-02-274-04/4/07 primio dopis podnosioca zahtjeva vezan za FERK-ov Zahtjev za informacijama od 11.05.2007. godine, kojim je dostavljena kopija Odluke Nadzornog odbora, i to Odluka o davanju saglasnosti na zahtjeve za odobrenje tarifa u drugom tarifnom postupku br. NO-73-4110-2/07 od 22.03.2007. godine. U dopisu je navedeno da je Nadzorni odbor na sjednici održanoj 10.05.2007. godine razmatrao prijedlog tarifnih stavova, ali s obzirom da zapisnik sa ove sjednice nije usvojen i nisu potpisani odgovarajući akti, nakon potpisa biće naknadno dostavljeni, te da je prijedlog tarifnih stavova dostavio dopisom broj 01-7747/07 od 11.05.2007. godine. Također, podnosilac navodi da po pitanju ostalih traženih informacija, obzirom da je riječ o velikom broju podataka koje treba namjenski kreirati za ovaj postupak

jer nisu uobičajeni u praksi podnosioca niti u računovodstvenom sistemu, odnosno izvršiti analitičko raščlanjivanje i kreiranje odgovarajućih pomoćnih tabela ili uraditi procjene i proračune za zahtjeve za koje ne postoje egzaktni podaci, potrebno je znatno duže vrijeme za njihovu pripremu i verifikaciju. Navedeno je i da značajan dio zahtjeva nije predviđen po metodologiji i tabelama FERK-a, već predstavlja dodatne zahtjeve, kao i da je značajan dio traženih podataka već ranije dostavljen. U dopisu je navedeno i da se iz svega vidi da ranije dostavljeni podaci daju odgovore za jedan dio pitanja. Za jedan dio pitanja postoje objektivne teškoće da se osiguraju, a o čemu se i ranije raspravljalo. Jedan dio pitanja zahtjeva dodatne aktivnosti radi obrade, utvrđivanje metodologija ili procjena, te na kraju i verifikacije dobivenih podataka.

Podnosilac zahtjeva je u dopisu predložio da dodatne informacije kontinuisano dostavlja i dopunjava tokom tarifnog postupka i kroz rasprave, te da bi prihvatanjem ovog pristupa FERK mogao da započne tarifni postupak na osnovu do sada dostavljenih podataka u skladu sa obrascima FERK-a, a koji će kroz proces, po potrebi, biti dopunjavani radi što kvalitetnije obrade kao što je to bio slučaj i u prvom tarifnom postupku.

FERK je 01.06.2007. godine pod brojem 07-02-274-05/4/07 podnosiocu zahtjeva, obzirom da je za pokretanje drugog tarifnog postupka neophodno imati veći broj informacija i podataka od već dostavljenih, uputio Zahtjev za informacijama, u kojem je od podnosioca traženo da FERK-u do 12.06.2007. godine dostavi nedostajuću dokumentaciju, a naručito pomoćne tabele, a obaveza dostavljanja istih je definisana u Prilogu 2. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke (napomena ispod tabela „Potreban prihod“; DD-5), a da se ostali nedostavljeni dokumenti mogu dostaviti tokom provođenja tarifnog postupka.

FERK je 13.06.2007. godine pod brojem 07-02-274-06/4/07 primio dopis podnosioca zahtjeva vezan za FERK-ov Zahtjev za informacijama kojim je dostavio dio tražene dokumentacije i obrazloženja vezano za pokretanje tarifnog postupka pred FERK-om. Obrazloženje se odnosilo na to da je FERK već tražio dopunu zahtjeva i odgovor na neka pitanja, te da je podnosilac zahtjeva isto i ispoštovao. Prijedlozi tarifnih stavova sa potrebnim obrazloženjima dostavljeni su 11.05.2007. godine. Navode kako je 14.05.2007. godine upućen zahtjev za informacijama u kojem su navedeni potpuno novi zahtjevi i pitanja, a na koje je FERK već jednim dijelom, ranije dobio odgovor. Također, dalje navodi kako jedan dio zahtjeva nije zasnovan na Pravilniku, niti na važećoj knjigovodstvenoj evidenciji u JP Elektroprivreda BiH d.d Sarajevo, te smatra da FERK raspolaže sa više nego dovoljno materijala za rad u drugom tarifnom postupku. Dalje navodi kako je neprijatno iznenađen da FERK niti više od dva mjeseca od dobijanja dokumentacije nije pokrenuo postupak, niti odredio vrijeme formalnih rasprava. Obzirom na dopis FERK-a od 01.06.2007. godine, nema naznaka ni kada će se to desiti. Navedeno dobija na težini, budući da je JP Elektroprivreda BiH d.d Sarajevo za početak primjene novih tarifnih stavova predložila termin 01.07.2007. godine. U svom obrazloženju podnosilac zahtjeva je dostavio i obrazloženje dostavljene tabele „Potrebnog prihoda za 2006. i 2007. godinu“, obrazloženje zašto tabela „Potreban prihod“ ne sadrži razdvojene podatke o pojedinim troškovima, obrazloženje vezano za „Pomoćne tabele“, obrazloženje vezano za tabele potrebnog prihoda za 2006. godinu za djelatnost distribucije i snabdijevanja, kao i obrazloženje podataka o

količinama energije koja se nabavlja od malih HE i industrijskih TE. Podnosilac zahtjeva navodi kako smatra da je dostavio dovoljno pojašnjenja, te očekuje da će FERK odmah pokrenuti dalje aktivnosti u tarifnom postupku, jer svako dalje nepotrebno odlaganje postupka čini štetu ovom preduzeću.

U skladu sa članom 9. i 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je 15.06.2007. godine donio Odluku o provedbi drugog tarifnog postupka br. 07-07-542-01/07, na osnovu podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a zadržao je pravo tokom tarifnog postupka zahtijevati svu traženu, a nedostajuću dokumentaciju, podatke i informacije, kao i dostavljanje procjene istih od podnosioca zahtjeva, s tim da je FERK zadržao i pravo vlastite procjene istih, a sve u skladu sa Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. Istom odlukom FERK je utvrdio kako je započeo drugi tarifni postupak, kao i postupak formalne rasprave po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije primljenim pod brojem 07-02-274/4/07 od 26.03.2007. godine podnosioca zahtjeva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, te odredio mjesto i vrijeme održavanja formalne rasprave u skladu sa članom 50. stav (1) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a. Dana 15.06.2007. godine FERK je donio i Odluku o imenovanju voditelja postupka u drugom tarifnom postupku br. 07-07-542-02/07, kojom je imenovao voditelja postupka formalne rasprave, odredio njegova ovlaštenja i obaveze, kao i zaposlenike FERK-a, koji zajedno sa voditeljem postupka pripremaju konačni pisani izvještaj, te kojom odlukom je određeno da voditelj postupka i zaposlenici FERK-a izvještaj dostavljaju stranama u postupku na komentare, koje voditelj postupka i zaposlenici FERK-a zajedno s izvještajem dostavljaju na razmatranje FERK-u prije njegove konačne odluke.

U skladu sa članom 45. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, FERK je 16.06.2007. godine u „Dnevnom listu“ i „Dnevnom avazu“, kao i na svojoj web stranici, u Obavještenju za javnost obavijestio javnost o održavanju formalne rasprave o podnesenom Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije, a kojom je javnost upoznata i s osnovnim elementima podnesenog zahtjeva te su zainteresovana lica obavještena kako mogu podnijeti svoje pisane komentare na podnesene zahtjeve do 25.06.2007. godine do 12:00 sati. Isti rok je određen i za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa umješaća u formalnoj raspravi od pravnog ili fizičkog lica pod uslovom da ista pravovremeno podnese zahtjev za sticanje statusa umješaća, kao i da ima direktan interes u postupku, koji je različit od opšteg javnog interesa i da raspolaže podacima i činjenicama od značaja za formalnu raspravu u drugom tarifnom postupku koji se vodi pred FERK-om, što FERK ocjenjuje u svakom pojedinačnom slučaju.

U određenom roku za podnošenje pisanih komentara na zahtjev zainteresovanih lica, u FERK je 25.06.2007. godine, primljen pod brojem 07-02-274-14/4/07 komentar sekretara Udruženja za zaštitu interesa potrošača Sarajevo, u kojem navodi da analizirajući cijenu električne energije kojom se snabdijevaju pravna i fizička lica od strane JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo nameće se više pitanja koja su preduslov za formiranje „realne“, cijene električne energije, a koja bi FERK trebao uzeti u obzir kao regulator, pored ostalog i cijene koštanja navedenog energenta, a navodeći i niz razloga za to (smanjenje materijalnih troškova JP, smanjenje broja zaposlenika u JP, smanjenje troškova administracije –

menadžmenta dijela preduzeća, struktura kapitala i broj kupaca). U svojim komentarima sekretar Udruženja za zaštitu interesa potrošača navodi kako bi navedene komentare FERK trebao razmotriti te da bi se trebali odraziti na konačnu odluku koju će FERK transparentno donijeti.

Umješaći

U određenom roku za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa umješaća, u FERK-u je pod brojem 07-02-274-07/4/07, dana 25.06.2007. godine primljen Zahtjev za sticanje statusa umješaća u postupku formalne rasprave podnosioca Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo koji je naveo u svom zahtjevu da će ukoliko FERK pozitivno odluči o podnesenom zahtjevu, podnosilac zahtjeva imenovati svoje predstavnike koji će učestvovati na formalnim raspravama.

Također, 25.06.2007. godine, FERK je primio dopis - Zahtjev za sticanje statusa umješaća u postupku formalnih rasprava primljen pod brojem 07-02-274-08/4/07 podnosioca Udruženje potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla, dopis – Zahtjev za sticanje statusa umješaća u postupku formalnih rasprava primljen pod brojem 07-02-274-11/4/07 podnosioca Udruženje potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar, dopis - Zahtjev za sticanje statusa umješaća u postupku formalnih rasprava primljen pod brojem 07-02-274-12/4/07 podnosioca Savjet potrošača BPK Goražde i Zahtjev za sticanje statusa umješaća u postupku formalnih rasprava primljen pod brojem 07-02-274-13/4/07 podnosioca Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini. Prednji podnosioci zahtjeva obrazlažu kako u cilju zaštite prava i interesa potrošača, a u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača u BiH, imaju direktan interes da učestvuju postupcima formalnih rasprava i to u svojstvu umješaća.

Dana 25.06.2007. godine, FERK je primio dopis - Zahtjev za sticanje statusa umješaća u ovom postupku odobravanja tarifa JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, primljen pod brojem 07-02-274-10/4/07 podnosioca zahtjeva „Mittal Steel Zenica“ d.o.o. Zenica koji je naveo da je cijena električne energije jedan od najznačajnijih faktora u proizvodnji čelika, te da je vrlo zainteresovan da učestvuje u raspravama.

Rješavajući po podnesenim zahtjevima za sticanje statusa umješaća u postupku pokrenutom po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, FERK je donio 27.06.2007. godine sljedeće Zaključke:

- Zaključak broj 07-02-274-15/4/07 kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješaća podnosioca Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo,
- Zaključak broj 07-02-274-16/4/07 kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješaća podnosioca Udruženje potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla,
- Zaključak broj 07-02-274-17/4/07 kojim se odbija Zahtjev za sticanje statusa umješaća podnosioca „Mittal Steel Zenica“ d.o.o. Zenica,
- Zaključak broj 07-02-274-18/4/07 kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješaća podnosioca Udruženje potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar,

- Zaključak broj 07-02-274-19/4/07 kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješača podnosioca Savjet potrošača BPK Goražde, i
- Zaključak broj 07-02-274-20/4/07 kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješača podnosioca Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini.

U skladu sa članom 48. stav (2) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, FERK je istog dana po donošenju navedenih zaključaka obavijestio podnosioca zahtjeva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo o odobrenju statusa umješača u drugom tarifnom postupku pokrenutom po zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije za podnosioca Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo, Udruženje potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla, Udruženje potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar, Savjet potrošača BPK Goražde i Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini, kao i o odbijanju zahtjeva podnosioca „Mittal Steel Zenica“ d.o.o. Zenica.

Pripremna rasprava

Postupajući u skladu sa članom 51. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, voditelj postupka je zakazao pripremnu raspravu u drugom tarifnom postupku po podnesenom Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije podnosioca zahtjeva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Dana 11.07.2007. godine održana je pripremna rasprava za formalnu raspravu po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije primljenom pod brojem 07-02-274/4/07 od 26.03.2007. godine, u prisustvu ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, umješača Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini, članova FERK, zaposlenika FERK-a i voditelja postupka. Umješači Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo, Udruženje potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla, Udruženje potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar i Savjet potrošača BPK Goražde, iako uredno pozvani, nisu prisustvovali pripremljenoj raspravi. U pozivu za pripremnu raspravu podnosilac zahtjeva je pozvan da do 03.07.2007. godine, a umješači do 4.7.2007. godine u FERK dostave prijedlog plana za podnošenje i davanje odgovora za informacijama kao i prijedlog pitanja koja će se obrađivati na pripremljenoj raspravi, dokaza i ostalih proceduralnih pitanja kao što su:

1. Struktura i sistematizacija zaposlenih;
2. Isporuka i preuzimanje električne energije između elektroprivrednih preduzeća na distributivnom nivou, ugovori i planiranje u okviru EEB;
3. Planiranje i realizacija preuzimanja električne energije iz elektrana priključenih na distributivnu mrežu u vlasništvu trećih lica, troškovi i planiranje u okviru EEB;
4. Planiranje i realizacija proizvodnje električne energije u vlastitim MHE, troškovi proizvodnje MHE;
5. Investicioni objekti (planiranje, realizacija, efekti);
6. Djelatnost inženjeringa u sklopu djelatnosti distribucije;
7. Gubici (tehnički i komercijalni) električne energije, plan i realizacija aktivnosti smanjenja;

8. Opterećenje distributivne mreže, opterećenja po naponskim nivoima, kategorijama i grupama potrošnje;
9. Priklučci novih kupaca, analize opterećenja postojećih kupaca električne energije, planiranje distributivnih kapaciteta;
10. Održavanje elektroenergetskih objekata i tehnički podaci o distributivnim objektima;
11. Kontrola, baždarenje, zamjena i očitavanje mjernih mjesta, plan i realizacija;
12. Struktura prihoda i troškova u sastavu potrebnog prihoda;
13. Alokacija troškova, prihoda i rashoda zajedničkih poslova na djelatnost distribucije električne energije (ključevi alokacije);
14. Tarifni stavovi za korisnike distributivnog sistema (alokacija potrebnog prihoda djelatnosti distribucije i alokacija troškova za pokrivanje gubitaka električne energije na kategorije i grupe potrošnje).

Do naznačenog roka podnosilac zahtjeva i umješaći nisu dostavili navedeno.

Kako bi utvrdili potreban prihod za djelatnost distribucije JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, kao i tarifne stavove za korisnike distributivnog sistema, FERK mora razmotriti sve troškove, iznos regulatorne osnovice, kao i stope povrata na regulatornu osnovicu uključene u potreban prihod podnosioca zahtjeva. FERK je započeo drugi tarifni postupak na osnovi podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, s jasnom namjerom da tokom tarifnog postupka, u skladu Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, insistira da podnosilac zahtjeva dostavi svu traženu, a nedostajuću dokumentaciju, podatke i informacije, kako bi FERK utvrdio troškove i potreban prihod s određenim nivoom sigurnosti. U skladu sa tim zaposlenici FERK-a su podnijeli JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo nekoliko zahtjeva za informacijama koje će biti predmet rasprave na formalnoj raspravi.

Podnosilac zahtjeva na pripremnoj raspravi nije predložio pitanja za raspravljanje i izvođenje dokaza na formalnoj raspravi.

Osim zaposlenika FERK-a, predstavnik umješaća Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini, na pripremnoj raspravi postavio je pitanja, što je evidentirano u zapisniku sa pripreme rasprave.

Na pripremnoj raspravi voditelj postupka je podnosiocu zahtjeva ostavio rok da do 10.08.2007. godine u FERK dostavi podatke u smislu diskusija po pojedinim pitanjima zaposlenika FERK-a i umješaća, s tim da to ne isključuje mogućnost da na formalnoj raspravi strane u postupku iznesu dodatne zahtjeve za informacijama, dokaze i činjenice vezane za predmet raspravljanja. Dana 08.08.2007. godine podnosilac zahtjeva je obavijestio FERK dopisom br. 07-02-274-31/4/07 kako će tražene podatke dostaviti do 15.08.2007. godine, a zbog godišnjih odmora zaposlenih i obimnosti tražene dokumentacije, te zamolio da se isto uvaži.

Na pripremnoj raspravi zaposlenici FERK-a i podnosilac zahtjeva su utvrdili da je raspravljanje o nekim pitanjima s pripreme rasprave zaključeno te da o njima nema potrebe za daljnjim raspravljanjem na formalnoj raspravi, što je konstatovano u zapisniku s pripreme rasprave.

Formalna rasprava

Dana 10.09.2007. godine, održana je formalna rasprava po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije primljenim pod brojem 07-02-274/4/07 od 26.03.2007. godine u drugom tarifnom postupku, u prisustvu ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, umješača Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini, članova FERK-a, zaposlenika FERK-a i voditelja postupka.

Umješači Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo, Udruženje potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla, Udruženje potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar, Savjet potrošača BPK Goražde, iako uredno pozvani, nisu bili prisutni formalnoj raspravi.

Na formalnoj raspravi je konstatovano da je FERK 15.08.2007.godine pod brojem 07-02-274-32/4/07 primio od podnosioca zahtjeva odgovore na pitanja postavljena na pripremnoj raspravi kako je to konstatovano zapisnikom s pripreme rasprave.

Na osnovu zapisnika s pripreme rasprave i podnesenog odgovora podnosioca zahtjeva, zaposlenici FERK-a i podnosilac zahtjeva su na formalnoj raspravi utvrdili da nema potrebe dalje raspravljati na formalnoj raspravi o pitanjima koja su na pripremnoj raspravi označena pod sljedećim brojevima: 4, 5, 7, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 32, 33 i 35.

Na formalnoj raspravi je konstatovano kako je 23.08.2007. godine pod brojem 07-02-274-33/4/07 umješaču Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini od strane voditelja postupka dostavljena dokumentacija koju je u skladu sa Zapisnikom s pripreme rasprave od 11.07.2007. godine dostavio podnosilac zahtjeva, a koja se odnosi na postavljena pitanja umješača.

Prisutni umješač nije na formalnoj raspravi iznio pitanja za raspravljanje niti predložio izvođenje dokaza, nego je kroz pitanja zaposlenika FERK-a učestvovao u raspravljanju u onim pitanjima za koja je ocjenio da je potrebno.

Na formalnoj raspravi se raspravljalo o spornim pitanjima i to:

Pitanje broj 1. (pitanje broj 1. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **planirani prihod od priključaka iznosi 10.236.600 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani prihodi od priključaka za 2007. godinu? Dostaviti plan broja priključaka sa planiranim angažovanim snagama po kategorijama i grupama potrošnje. Dostaviti podatke za ostvarene

prihode od priključaka za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku prihoda od priključaka za 2006. i 2007. godinu. Koji dio usluga za izradu priključaka izvodi inženjering i kako opravdavate 10-20% učešća u planiranom prihodu od priključaka za inženjering? Na osnovu čega inženjering pokreće nalog za izvođenje priključaka? Na koji način se fakturišu sveukupni troškovi izrade priključaka? Ko nabavlja materijal i opremu za izradu priključaka, na čiji teret se evidentiraju troškovi: materijala, opreme, voznog parka, radne snage i drugi?

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Nije dostavljen plan broja priključaka sa planiranim angažovanim snagama po kategorijama i grupama potrošnje.
2. Nisu dostavljeni podaci o ostvarenim prihodima od priključaka za 2006. godinu.
3. Prihod od priključaka za djelatnost distribucije za 2007. godinu je dostavljen (analitiku nisu radili).
4. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „prihodima od priključka“ po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.
5. U odgovorima nije dostavljena informacija o mjestu knjiženja troška materijala, opreme, troškova radne snage, transportnih troškova za izradu priključaka.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „**prihoda od priključaka**“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – prihod od priključaka

	Distribucija	Neregulisane djelatnosti	Ukupno
2006.	8.878.650	1.928.890	10.807.540
2007.	10.236.600	2.223.900	12.460.500

Prihod od priključaka je zahtijevani u iznosu od 10.236.600 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, prihod od priključaka je iznosio 8.878.650 KM. Specificirati sve pojedinačne troškove za izradu priključka ostvarene u 2006. godini i planirane za 2007. godinu. Dostaviti prihod od priključaka posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da ostaje kod konstatacija datih na pripremnim raspravama i na formalnoj raspravi za djelatnost proizvodnje, te još jednom istakao da ne može vršiti procjenu bilo kakve vrste na tačnim verifikovanim finansijskim izvještajima za protekli period i da je to njegov **generalni stav** za sva ostala pitanja koja zahtijevaju analitičke podatke o ostvarenim troškovima, rashodima i prihodima za 2006. godinu, razdvojene na djelatnosti distribucije, snabdijevanja, distributivne HE i inženjeringa. Takođe je obrazložio da su vršili procjenu za 2007. godinu, te da FERK može vršiti poređenje sa baznom godinom na nivou podružnica ili za 2006. godinu izvršiti procjenu po ključevima koje je podnosilac zahtjeva dao za 2007. godinu. Po pitanju specifikacije troškova za izradu priključaka podnosilac zahtjeva je obrazložio da je u JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo od 1998. godine na snazi Odluka o naknadi za angažovanu snagu i priključenje, prema kojoj je u jednoj jedinstvenoj cijeni integrisana naknada za anagažovanu snagu i troškovi priključenja, a u kojoj nije definisano razgraničenje između angažovane snage i troškova priključenja. Podnosilac zahtjeva je obrazložio da nema

internih faktura pošto inženjering dostavlja po završenim poslovima obračun troškova, a ne interne fakture tako da troškovi između inženjeringa i distribucije nisu u potpunosti razdvojeni, te da kod samog priključka nisu tačno određene nadležnosti distribucije i inženjeringa. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za prihod od priključaka za 2007. godinu u svom dopisu, primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio specifikaciju svih pojedinačnih troškova za izradu priključaka ostvarenih u 2006. godini, kao ni prihod od priključaka posebno za djelatnosti distribucije i inženjeringa za 2006. godinu.

Pitanje broj 2. (pitanje broj 2. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **planirani ostali poslovni prihodi iznose 12.033.400 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani ostali poslovni prihodi za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene ostale poslovne prihode za bazu 2006. godinu. Dostaviti analitiku ostalih poslovnih prihoda za 2006. i 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „ostalim poslovnim prihodima“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „ostalim poslovnim prihodima“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „**ostalih poslovnih prihoda**“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – ostali poslovni prihodi

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulirane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	15.245.103	4.740.256	4.754.417	933.274	25.673.050
2007.	12.033.430	3.741.630	3.752.808	736.662	20.264.530

Ostali poslovni prihodi su zahtijevani u iznosu od 12.033.430 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, ostali poslovni prihodi su iznosili 15.245.103 KM. Planirani iznos ostalih poslovnih prihoda je za 21,07 % manji u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti smanjenje ostalih poslovnih prihoda u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku ostalih poslovnih prihoda, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da za smanjenje ostalih poslovnih prihoda postoje dva razloga: prvi je smanjenje zatezних kamata po računima za električnu energiju, a drugi je smanjenje naplaćenih otpisanih potraživanja. Podnosilac zahtjeva je planirao znatno manji iznos prihoda po ovim osnovama, te istakao da su ključni elementi koji se uzimaju u obzir za proračun ovih prihoda MRS, stanje salda, kvalitet salda, kao i pretpostavka o dinamici odvijanja nekih sudskih procesa koje podnosilac zahtjeva ima po tužbama za neplaćenu električnu energiju. Podnosilac zahtjeva je dalje obrazložio da je JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo problem naplate većine najvećih dužnika riješila te da je veoma

malo zahtjeva za naplatu kamata. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za ostale poslovne prihode za 2007. godinu i fakturirani i naplaćeni prihod od isporučene električne energije na dan 31.12.2006. godine, te trend stepena naplate električne energije u odnosu na fakturisanu realizaciju za period 1997. do 2006. godine, u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku ostalih poslovnih prihoda posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 3. (pitanje broj 3. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi materijala iznose 3.368.200 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani zahtijevani troškovi materijala za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene troškove materijala za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova materijala za 2006. i 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima materijala“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima materijala“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „troškova materijala“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi materijala

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulirane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	2.666.720	562.467	262.612	748.021	4.239.820
2007.	3.368.280	710.440	331.700	944.810	5.355.230

Troškovi materijala su zahtijevani u iznosu od 3.368.280 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, troškovi materijala su iznosili 2.666.720 KM. Zahtijevani iznos troškova materijala je za 26,31 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje troškova materijala u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku troškova materijala, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je razlog povećanja troškova materijala za 2007. godinu povećanje cijena na tržištu te da je kao osnov zahtijevanih troškova koristio podatke iz statističkog zavoda o rastu cijena materijala i tendera te da su bakar, aluminij i željezo na svjetskom tržištu drastično poskupili, a na što se ne može uticati. Dalje je obrazložio da povećanjem broja priključaka dolazi do povećanja troškova materijala. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za troškove materijala za 2007. godinu i

jedinične cijene pojedine opreme/materijala iz godišnjih ugovora potpisanih u 2005. i 2006. godini u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku troškova materijala posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 4. (pitanje broj 6. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi rezervnih dijelova iznose 565.700 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani zahtijevani troškovi rezervnih dijelova za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene troškove rezervnih dijelova za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova rezervnih dijelova za 2006. i 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima rezervnih dijelova“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima rezervnih dijelova“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „troškova rezervnih dijelova“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi rezervnih dijelova

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulisane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	390.758	26.846	22.499	7.758	447.860
2007.	565.668	38.862	32.570	11.230	648.330

Troškovi rezervnih dijelova su zahtijevani u iznosu od 565.668 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, troškovi rezervnih dijelova su iznosili 390.758 KM. Zahtijevani iznos troškova rezervnih dijelova je za 44,76 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje troškova rezervnih dijelova u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku troškova rezervnih dijelova, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da će na traženo dati odgovor pisanim putem. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za troškove rezervnih dijelova za 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku troškova rezervnih dijelova posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 5. (pitanje broj 8. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi plata i naknada plata iznose 40.949.100 KM**. Na osnovu kojih podataka i za koji

broj djelatnika su planirani zahtijevani troškovi plata i naknada plata za 2007. godinu? Dostaviti brojčano stanje stvarno zaposlenih po usvojenoj sistematizaciji radnih mjesta. Dostaviti podatke za ostvarene troškove plata i naknada plata sa pripadajućim brojem zaposlenika za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova plata i naknada plata za 2006. i 2007. godinu. Obrazložiti razliku prosječnog troška plata i naknada plata po jednom zaposleniku za djelatnost distribucije, snabdijevanja i nereguliranih djelatnosti, u koje ste uključili MHE i inženjering.

U zahtijevane troškove plata i naknada plata uključeni su: troškovi plata radnika u obavljanju djelatnosti, troškovi naknada plata za dane državnih i vjerskih praznika i troškovi naknada plata za bolovanje preko 42 dana.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripremne rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima plata i naknada plata“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripremne rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima plata i naknada plata“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.
3. Obrazloženje razlike u prosjeku primanja po pojedinom zaposleniku po pojedinim djelatnostima nije u skladu sa dostavljenim podacima.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „troškova plata i naknada plata“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi plata i naknada plata

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulirane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	39.031.108	8.331.784	5.142.131	12.275.286	64.780.310
2007.	40.949.050	8.741.198	5.394.810	12.878.479	67.963.537

Troškovi plata i naknada plata su zahtijevani u iznosu od 40.949.050 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, troškovi plata i naknada plata su iznosili 39.031.108 KM. Zahtijevani iznos troškova plata i naknada plata je za 4,91 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje troškova plata i naknada plata u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Iskazanu razliku prosječnih primanja po djelatnostima obrazložiti relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku troškova plata i naknada plata, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu. Dostaviti Granski Kolektivni Ugovor JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da će Kolektivni granski ugovor dostaviti u okviru odgovora za djelatnost proizvodnje ta da je generalno zauzet stav da je u prosjeku predviđeno povećanje plaća od 5% u masi, te je ovaj porast od 4,91% za djelatnost distribucije usklađivanje sa primanjima predviđenim Kolektivnim granskim ugovorom i porastom troškova. Takođe je obrazložio da je razlika u prosječnim primanjima po zaposleniku za različite djelatnosti rezultat različite kvalifikacione strukture, te da su u pitanju procjenjene raspodjele. Dalje je istakao kako niti jednim dokumentom nije utvrđeno da u JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo postoji višak zaposlenika, ali da

postoje određeni problemi u kvalifikacijskoj strukturi na pojedinim radnim mjestima i ti se problemi rješavaju poticajnim otpremninama i ograničenjem u zapošljavanju zaposlenika. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za troškove plata i naknada plata za 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Podnosilac zahtjeva je dostavio stari i novi Kolektivni granski ugovor u odgovorima za djelatnost proizvodnje u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-273-37/3/07, dana 13.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku troškova plata i naknada plata posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 6. (pitanje broj 10. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi održavanja iznose 9.420.900 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani zahtijevani troškovi održavanja za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene troškove održavanja za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova održavanja za 2006. i 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima održavanja“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima održavanja“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „troškova održavanja“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi održavanja

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulisane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	7.683.148	476.520	443.188	363.684	8.966.540
2007.	9.420.904	584.298	543.427	445.941	10.994.570

Troškovi održavanja su zahtijevani u iznosu od 9.420.904 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, troškovi održavanja su iznosili 7.683.148 KM. Zahtijevani iznos troškova održavanja je za 22,62 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje troškova održavanja u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Analizom dostavljenih podataka o stanju voznog parka i troškova vezanih za održavanje istih prikazanih kroz konta 3001008, 3020002 i 3321003 evidentno je da su prosječni troškovi po jednom vozilu nelogično visoki. Obrazložiti ovako visoke prosječne troškove održavanja voznog parka. Dostaviti analitiku troškova održavanja, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je povećanje troškova održavanja za 2007. godinu rezultat činjenica postepenog povećanja troškova održavanja u skladu sa Pravilnikom o

održavanju, te da iskazani procenat nije dovoljan da se dostigne zadovoljavajući nivo održavanja. Kad je riječ o planu dostizanja norme EN 50160, podnosilac zahtjeva je istakao kako su dostavili popis mjesta gdje JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo ne ispunjava tu normu, te da tu normu ne mogu dostići prije 2015. godine. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za troškove održavanja za 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku troškova održavanja posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjeri) za 2006. godinu.

Pitanje broj 7. (pitanje broj 13. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi specifičnih nadoknada radnicima iznose 8.775.000 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani zahtijevani troškovi specifičnih nadoknada radnicima za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene troškove specifičnih nadoknada radnicima za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova specifičnih nadoknada radnicima za 2006. i 2007. godinu.

U zahtijevanim troškovima specifičnih nadoknada radnicima uključeni su: troškovi naknada za topli obrok, troškovi naknada za prevoz radnika na i sa rada, troškovi naknada za regres za godišnji odmor, troškovi naknada za stimulativne otpremnine, troškovi naknada za privremene i povremene poslove, troškovi naknada radnicima za otpremnine, troškovi naknada-nagrade (jubilarne i dr.), troškovi naknada za otkrivanje neovlaštene potrošnje električne energije, troškovi naknada za isplaćene stipendije, troškovi ostalih naknada radnicima, troškovi ostalih naknada stanovništvu, troškovi naknada za volontiranje i troškovi naknada za upotrebu sopstvenog automobila u poslovne svrhe.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima specifičnih nadoknada radnicima“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima specifičnih nadoknada radnicima“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „**troškova specifičnih nadoknada radnicima**“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi specifičnih nadoknada radnicima

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulisane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	7.882.078	1.643.929	784.952	2.720.451	13.031.410
2007.	8.774.913	1.830.143	873.867	3.028.607	14.507.530

Troškovi specifičnih nadoknada radnicima su zahtijevani u iznosu od 8.774.913 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, troškovi

specifičnih nadoknada radnicima su iznosili 7.882.078 KM. Zahtijevani iznos troškova specifičnih nadoknada radnicima je za 11,33 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje troškova specifičnih nadoknada radnicima u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku troškova specifičnih nadoknada radnicima, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je unutar specifičnih nadoknada radnicima uključena naknada za volontiranje, koja se odnosi na obavezu plaćanja toplog obroka i prevoza nakon 30 dana. Dalje je istakao da se najveći dio povećanja troškova specifičnih nadoknada radnicima odnosi na topli obrok, koji iznosi 2% od prosječne neto plate u Federaciji Bosne i Hercegovine, te da se većina ovih naknada isplaćuje u skladu sa Pravilnikom o radu. Po planu poslovanja predviđena je naknada za topli obrok u iznosu od 13 KM dnevno, dok je u 2006. godini naknada za topli obrok bila 11 KM, a zatim je povećana na 12 KM dnevno. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za troškove specifičnih nadoknada radnicima za 2007. godinu i informacije u vezi određenih naknada zaposlenima za 2006. i 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku troškova specifičnih nadoknada radnicima posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 8. (pitanje broj 14. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi poreza i doprinosa iznose 1.435.400 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani zahtijevani troškovi poreza i doprinosa za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene troškove poreza i doprinosa za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova poreza i doprinosa za 2006. i 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima poreza i doprinosa“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima poreza i doprinosa“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „troškova poreza i doprinosa“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi poreza i doprinosa

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulisane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	1.307.172	274.121	231.828	484.059	2.297.180
2007.	1.435.431	301.018	254.575	531.554	2.522.577

Troškovi poreza i doprinosa su zahtijevani u iznosu od 1.435.431 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, troškovi poreza i doprinosa

su iznosili 1.307.172 KM. Zahtijevani iznos troškova poreza i doprinosa je za 9,81 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje troškova poreza i doprinosa u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku troškova poreza i doprinosa, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je dio poreza i doprinosa vezan za primanja o kojima je izlagao u prethodnom pitanju, kao npr. da se članarine u komorama povećavaju u skladu sa povećanjem plata. Dalje je istakao da su neke od podružnica na ovoj stavci planirale naknade za korištenje cestovnog pojasa, pošto je Zakon o cestama donesen u 2006. godini i do tada nije bilo tog troška. Dalje je obrazložio da je jedan dio ovih dadžbina vezan za poreze za jubilarne nagrade i na isplate u slučaju pomoći te da se povećanje poreza i doprinosa odnosi i na naknade za građevinsko zemljište i notare. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za troškove poreza i doprinosa za 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku troškova poreza i doprinosa posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 9. (pitanje broj 16. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani ostali troškovi proizvodnih usluga iznose 421.600 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani zahtijevani ostali troškovi proizvodnih usluga za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene ostale troškove proizvodnih usluga za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku ostalih troškova proizvodnih usluga za 2006. i 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „ostalim troškovima proizvodnih usluga“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „ostalim troškovima proizvodnih usluga“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „ostalih troškova proizvodnih usluga“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – ostali troškovi proizvodnih usluga

	Distribucija	Snabdijevanje	Neregulisane djelatnosti	Zajednički poslovi	Ukupno
2006.	309.094	33.029	30.842	53.485	426.450
2007.	421.570	45.047	42.065	72.947	581.630

Ostali troškovi proizvodnih usluga su zahtijevani u iznosu od 421.570 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, ostali troškovi proizvodnih usluga su iznosili 309.094 KM. Zahtijevani iznos ostalih troškova proizvodnih usluga je za 36,39 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini. Obrazložiti povećanje ostalih troškova proizvodnih usluga u 2007. godini u odnosu na 2006.

godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku ostalih troškova proizvodnih usluga, posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je istakao da se dio povećanja ovih troškova odnosi na povećanje troškova usluga na izradi i doradi učinaka – priključci i sporedne djelatnosti, što iznosi 60.000 KM, te su povećani i troškovi zakupnina. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za ostale troškove proizvodnih usluga za 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku ostalih troškova proizvodnih usluga posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) za 2006. godinu.

Pitanje broj 10. (pitanje broj 20. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani troškovi zajedničkih poslova, alocirani na djelatnost distribucije, iznose 15.784.600 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani troškovi zajedničkih poslova, alocirani na djelatnost distribucije, za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene troškove zajedničkih poslova, alocirane na djelatnost distribucije, za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku troškova zajedničkih poslova, alociranih na djelatnost distribucije, za 2006. i 2007. godinu (prilog: tabela broj 5 i 5A).

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima zajedničkih poslova alocirani na djelatnost distribucije“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave (tabela 5A).
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima zajedničkih poslova“ i njihova analitika po pojedinim dijelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu (tabela 5).

Analizirajući dostavljene dokumente od strane podnosioca zahtjeva, utvrđeno je da je podnosilac zahtjeva popunio tablicu 5A na način da je podatke o planiranim troškovima, prihodima i rashodima zajedničkih poslova distributivnih dijelova za 2007. godinu alocirao na svaku djelatnost posebno. Obzirom da je podnosilac zahtjeva imao obavezu izvršiti alokaciju ostvarenih prihoda, troškova i rashoda po pojedinim djelatnostima, što isti nije učinio, zaposlenici FERK-a su izvršili procjenu za 2006. godinu koristeći ključeve koje je podnosilac zahtjeva koristio za 2007. godinu.

Distributivni dijelovi – troškovi zajedničkih poslova za 2007. godinu

Redni broj	OPIS	Zajednički poslovi distributivnih dijelova (ukupno) za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na djelatnost distribucije za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na djelatnost snabdijevanja za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na MHE za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na ostale neregulisane djelatnosti za 2007. godinu
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	Poslovni prihodi					
1	Prihod od tarifa					
2	Prihod od priključka					
3	Prihod od pomoćnih i sistemskih usluga					
4	Ostali poslovni prihodi	736,668	582,898	98,956	15,409	39,405
5	Ukupni poslovni prihodi (od 1 do 4)	736,668	582,898	98,956	15,409	39,405
	Poslovni rashodi					
6	Troškovi materijala	944,806	747,590	126,915	19,763	50,539
7	Troškovi energije	314,094	248,531	42,192	6,570	16,801
8	Troškovi gubitaka električne energije					
9	Troškovi goriva, maziva, ulja	59,422	47,018	7,982	1,243	3,179
10	Troškovi rezervnih dijelova	11,246	8,898	1,511	0,235	0,602
11	Troškovi otpisa sitnog inventara	66,190	52,374	8,891	1,384	3,541
12	Troškovi plata i naknada plata	12.878,491	10.190,273	1.729,955	269,379	688,883
13	Troškovi transporta	27,414	21,692	3,683	0,573	1,466
14	Troškovi održavanja	445,943	352,858	59,903	9,328	23,854
15	Troškovi osiguranja	99,838	78,998	13,411	2,088	5,340
16	Troškovi dnevnica za službena putovanja	48,767	38,588	6,551	1,020	2,609
17	Troškovi specifičnih nadoknada radnicima	3.028,613	2.396,430	406,831	63,350	162,004
18	Porezi i doprinosi	531,630	420,659	71,413	11,120	28,437
19	PTT troškovi	241,371	190,988	32,423	5,049	12,911
20	Troškovi regulatorne naknade	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
21	Ostali troškovi proizvodnih usluga	72,948	57,721	9,799	1,526	3,902
22	Troškovi neproizvodnih usluga	650,056	514,365	87,321	13,597	34,772
23	Ostali nematerijalni troškovi	600,754	475,355	80,699	12,566	32,135
24	Troškovi amortizacije	1.327,757	1.050,605	178,356	27,773	71,023
25	Troškovi rezervisanja					
26	Ukupni troškovi (od 6 do 26)	21.349,340	16.892,943	2.867,836	446,564	1.141,998
27	RR - Potreban prihod (za pokriće zajedničkih neto troškova dijela preduzeća)	20.612,672	16.310,045	2.768,880	431,155	1.102,592

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „troškova zajedničkih poslova“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – troškovi zajedničkih poslova za 2006. godinu

Redni broj	OPIS	Zajednički poslovi distributivnih dijelova (ukupno) za 2006. godinu	Zajednički poslovi alocirani na djelatnost distribucije za 2006. godinu	Zajednički poslovi alocirani na djelatnost snabdijevanja za 2006. godinu	Zajednički poslovi alocirani na MHE za 2006. godinu	Zajednički poslovi alocirani na ostale neregulisane djelatnosti za 2006. godinu
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	Poslovni prihodi					
1	Prihod od tarifa					
2	Prihod od priključka					
3	Prihod od pomoćnih i sistemskih usluga					
4	Ostali poslovni prihodi	933,324	738,504	125,372	19,522	49,924
5	Ukupni poslovni prihodi (od 1 do 4)	933,324	738,504	125,372	19,522	49,924
	Poslovni rashodi					
6	Troškovi materijala	748,031	591,889	100,482	15,647	40,013
7	Troškovi energije	328,366	259,824	44,109	6,868	17,565
8	Troškovi gubitaka električne energije					
9	Troškovi goriva, maziva, ulja	61,097	48,344	8,207	1,278	3,268
10	Troškovi rezervnih dijelova	7,737	6,122	1,039	0,162	0,414
11	Troškovi otpisa sitnog inventara	65,916	52,157	8,854	1,379	3,526
12	Troškovi plata i naknada plata	12.275,295	9.712,987	1.648,928	256,762	656,618
13	Troškovi transporta	27,125	21,463	3,644	0,567	1,451
14	Troškovi održavanja	363,649	287,742	48,849	7,606	19,452
15	Troškovi osiguranja	97,666	77,279	13,119	2,043	5,224
16	Troškovi dnevnica za službena putovanja	58,642	46,401	7,877	1,227	3,137
17	Troškovi specifičnih nadoknada radnicima	2.720,429	2.152,575	365,433	56,903	145,518
18	Porezi i doprinosi	484,094	383,046	65,028	10,126	25,895
19	PTT troškovi	268,771	212,668	36,104	5,622	14,377
20	Troškovi regulatorne naknade					
21	Ostali troškovi proizvodnih usluga	53,453	42,295	7,180	1,118	2,859
22	Troškovi neproizvodnih usluga	699,650	553,607	93,983	14,635	37,425
23	Ostali nematerijalni troškovi	669,255	529,557	89,900	13,999	35,799
24	Troškovi amortizacije	1.408,160	1.114,225	189,157	29,454	75,324
25	Troškovi rezervisanja					
26	Ukupni troškovi (od 6 do 26)	20.337,335	16.092,181	2.731,894	425,396	1.087,864
27	RR - Potreban prihod (za pokriće zajedničkih neto troškova dijela preduzeća)	19.404,012	15.353,677	2.606,521	405,874	1.037,940

Obrazložiti povećanje troškova materijala za 2007. godinu u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Obrazložiti povećanje troškova plata i naknada plata za 2007. godinu u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Obrazložiti povećanje troškova održavanja za 2007. godinu u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima.

Образложити повећанје троškova специфичних надокнада радницима за 2007. godinu u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Образложити повећанје троškova poreza i doprinosa za 2007. godinu u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Образложити повећанје ostalih троškova proizvodnih usluga za 2007. godinu u odnosu na 2006. godinu i potkrijepiti ga relevantnim činjenicama i dokazima. Dostaviti analitiku троškova zajedničkih poslova posebno za svaku djelatnost unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da plan троškova zajedničkih poslova rade sve distributivne podružnice pojedinačno, a obrazloženje za navedene троškove će dostaviti pisanim putem. Po pitanju dostavljanja analitičkih podataka za 2006. godinu podnosilac zahtjeva je ostao pri istom generalnom stavu za 2006. godinu, koji je obrazložio u okviru pitanja broj 1. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje za троškove zajedničkih poslova za 2007. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio analitiku троškova zajedničkih poslova posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjeri) za 2006. godinu.

Pitanje broj 11. (pitanje broj 21. sa pripreme)

U zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost distribucije električne energije **zahtijevani троškovi direkcije, alocirani na djelatnost distribucije iznose 8.310.600 KM**. Na osnovu kojih podataka su planirani троškovi direkcije, alocirani na djelatnost distribucije, za 2007. godinu? Dostaviti podatke za ostvarene троškove direkcije, alocirane na djelatnost distribucije, za baznu 2006. godinu. Dostaviti analitiku троškova direkcije, alociranih na djelatnost distribucije, za 2006. i 2007. godinu (prilog: tabela broj 1, tabela broj 6 i 6A).

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani analitički podaci o planiranim „troškovima direkcije alocirani na djelatnost distribucije“ za 2007. godinu su dostavljeni u skladu sa zahtjevom sa pripreme rasprave.
2. Nisu dostavljeni zahtijevani podaci o ostvarenim „troškovima direkcije“ i njihova analitika po pojedinim djelatnostima unutar distributivnih dijelova za 2006. godinu.

Nakon izvršenih procjena za 2006. godinu, urađena je analiza putem koje je utvrđeno kretanje „**neto троškovi direkcije (ukupni троškovi umanjeni za ostale prihode) alocirani na djelatnost distribucije**“ koje je prikazano u sljedećoj tabeli:

Distributivni dijelovi – троškovi direkcije

	Distribucija	Snabdijevanje	Ukupno
2006.	6.308.790	1.069.120	7.377.910
2007.	8.310.600	1.408.360	9.718.960

Neto троškovi direkcije, alocirani na djelatnost distribucije, su zahtijevani u iznosu od 8.310.600 KM. Prema ostvarenju za 2006. godinu, nakon izvršene procjene za djelatnost distribucije, neto троškovi direkcije, alocirani na djelatnost distribucije, su iznosili 6.308.790 KM. Zahtijevani iznos neto троškova direkcije, alociranih na djelatnost distribucije, je za 31,73 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj godini.

Образложити повећанje neto трошкова дирекције, аlocирани на дјелатност дистрибуције, у 2007. години у односу на 2006. годину и поткријепити га релевантним чињеницама и доказима. Доставити аналитику трошкова дирекције, аlocираних на дјелатност дистрибуције, посебно за сваку дјелатност унутар дистрибутивних дијелова за 2006. годину.

Podnosilac zahtjeva је образложио да се највећи дио пораста трошкова Дирекције друштва односи на студије, те да је планирано повећанje мање од планираног у трогодишњем Плану пословања 2006-2008, те да ће образложење за наведене трошкове доставити писаним путем. По питању достављања аналитичких података за 2006. годину подносилац заhtjeва је остао при истом генералном ставу за 2006. годину, који је образложио у оквиру питања број 1. Подносилац заhtjeва је доставио образложење за трошкове Дирекције друштва за 2007. годину у свом допису примљеним у FERK под бројем 07-02-274-35/4/07, дана 19.09.2007. године. Исти није доставио аналитику трошкова Дирекције друштва посебно за дјелатности дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом за 2006. годину.

Pitanje broj 12. (pitanje broj 26. sa pripreme)

Доставити трошкове производње МHE одвојено од осталих споредних дјелатности (табеле број 6 и 6А).

Разматрајући достављену документацију након припремне расправе од подносиоца заhtjeва, констатовано је слjedeће:

1. Достављени су трошкови производње МHE одвојено од осталих споредних дјелатности за 2007. годину (табела 6А).
2. Нису достављени трошкови производње МHE одвојено од осталих споредних дјелатности за 2006. годину (табела 6).

Доставити трошкове производње МHE одвојено од осталих споредних дјелатности за 2006. годину (табела 6).

Podnosilac zahtjeva је образложио да не knjiži приходе и трошкове дистрибутивних HE одвојено од осталих дјелатности. Далje је навео да су урађене процjene трошкова производње дистрибутивних HE за 2007. на основу којих се могу одредити цијене производње дистрибутивних HE. По питању достављања аналитичких података за 2006. годину подносилац заhtjeва је остао при истом генералном ставу за 2006. годину, који је образложио у оквиру питања број 1. Подносилац заhtjeва је доставио образложење трошкова производње дистрибутивних HE за 2006. и 2007. годину, у свом допису примљеним у FERK под бројем 07-02-274-35/4/07, дана 19.09.2007. године. Исти није доставио трошкове дистрибутивних HE за 2006. годину одвојено од других дјелатности.

Pitanje broj 13. (pitanje broj 27. sa pripreme)

Доставити план за 2007. годину и остварење 2006. године истовременог вршног оптерећења система, као и удјеле у истовременом вршном оптерећењу система појединих категорија и група потрошње (у недостатку егзактних података доставити процjene са образложењем).

Разматрајући достављену документацију након припремне расправе од подносиоца заhtjeва, констатовано је слjedeће:

1. Нису достављени заhtijевани подаци о оствареном вршном оптерећењу и удјелима појединих категорија и група потрошње у складу са заhtjevом са припремне расправе.

Потребно је доставити тражене податке или процjenu истих у недостатку егзактних података (остварење за 2006. годину и план за 2007. годину).

Podnosilac zahtjeva je naveo da ne raspolaže sa udjelima pojedinih kategorija i grupa potrošnje u istovremenom vršnom opterećenju sistema te istakao da bi se prethodno trebalo dogovoriti koju metodu treba koristiti za određivanje istovremenih vršnih opterećenja u sistemu. Podnosilac zahtjeva je dostavio ostvareno vršno opterećenje sistema za 2006. i planirano vršno opterećenje sistema za 2007. godinu, kao i faktore istovremenosti za pojedine kategorije i grupe potrošnje za distributivni sistem prema Fichtner-ovoj studiji (nedostaje faktor istovremenosti za 110 kV kategoriju) u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio udjele istovremenih vršnih opterećenja pojedinih kategorija i grupa potrošnje u ukupnom vršnom opterećenju sistema niti za plan 2007. godine, ni za ostvarenje 2006. godine.

Pitanje broj 14. (pitanje broj 28. sa pripreme)

Dostaviti plan za 2007. godinu i ostvarenje 2006. godine neistovremenih vršnih opterećenja po kategorijama i grupama potrošnje (u nedostatku egzaktnih podataka dostaviti procjene sa obrazloženjem).

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Zahtijevani podaci o planu neistovremenog vršnog opterećenja su dostavljeni, s tim da podaci koji se odnose na VN i SN nivo predstavljaju planiranu fakturisanu snagu za 2007. godinu.

Kako se dostavljeni podaci odnose na plan ukupno fakturisane snage i ne odgovaraju traženim podacima, potrebno je za kupce na VN i SN nivoima dostaviti plan neistovremenog vršnog opterećenja.

Podnosilac zahtjeva je naveo da će pisanim putem obrazložiti način izvršene procjene neistovremenog vršnog opterećenja za kupce na VN i SN nivoima. Podnosilac zahtjeva je dostavio obrazloženje načina procjene vršne snage za 2007. godinu za kategorije potrošnje na 35 i 10 kV naponskim nivoima, kao i obrazloženje o ostvarenom neistovremenom vršnom opterećenju po kategorijama i grupama potrošnje za 2006. godinu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine.

Pitanje broj 15. (pitanje broj 31. sa pripreme)

Dostaviti izvještaj o gubicima električne energije po naponskim nivoima za 2006. godinu i plan za 2007. godinu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Dostavljen je plan gubitaka električne energije po kategorijama potrošnje za 2007. godinu.
2. Nije dostavljen izvještaj o gubicima električne energije po naponskim nivoima za 2006. godinu.

Izračunati planirani gubici na 0,4 kV naponskom nivou za kategoriju domaćinstvo u odnosu na neto planiranu energiju iznose 18,16 %. Gubici kategorije ostala potrošnja prema neto isporučenoj električnoj energiji iznose 9,17 %. Obje kategorije preuzimaju električnu energiju na 0,4 kV naponskom nivou. Da li ovako planirani visoki gubici za kategoriju domaćinstvo uračunavaju očekivane visoke komercijalne gubitke?

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da dostavljeni gubici predstavljaju ukupne gubitke u kojima su sadržani tehnički i komercijalni gubici električne energije. Dalje je obrazložio da

su planirani gubici električne energije dobiveni upotrebom „ τ “ (tau) metode, te je nemoguće razgraničiti tehničke i komercijalne gubitke. Takođe je ukazao na trend smanjenja ukupnih gubitaka u distributivnoj mreži. Podnosilac zahtjeva je dostavio iznose procjenjenih gubitaka za kategorije potrošnje u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Isti nije dostavio izvještaj o gubicima električne energije po naponskim nivoima za 2006. godinu, činjenice i dokaze kojima obrazlaže smanjenje ukupnih gubitaka električne energije, kao i plan i realizaciju smanjenja gubitaka električne energije u distributivnoj mreži.

Pitanje broj 16. (pitanje broj 34. sa pripreme)

Dostaviti tarifne stavove za korisnike distributivnih sistema utvrđene za sve kategorije i grupe potrošnje priključene na distributivnu mrežu.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju nakon pripreme rasprave od podnosioca zahtjeva, konstatovano je sljedeće:

1. Dostavljen je pregled tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema utvrđene za sve kategorije i grupe potrošnje priključene na distributivnu mrežu, a u kojima su iskazani samo dnevni tarifni stavovi.

Na osnovu kojih kriterija je izvršena podjela prihoda po snazi i energiji po pojedinim kategorijama i grupama potrošnje (udio troška snage u ukupnom trošku)?

Na osnovu kojih kriterija je formirana tarifa koja se odnosi na mjerno mjesto kupca?

Dostaviti pregled tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema prema postojećem tarifnom dizajnu (sezonski i dnevni tarifni stavovi).

Podnosilac zahtjeva je obrazložio da je dostavio FERK-u prijedlog tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema, koji je usvojen od Uprave i NO, a da FERK u skladu sa pravilnikom može da u potpunosti ili djelimično izmijeni ponuđene tarifne stavove. Dalje je obrazložio da su iznosi prihoda koji se odnose na snagu, energiju i fiksni dio urađeni na bazi procjene te da nije korišten niti jedan metod poznat u literaturi, kao npr. metod baznog kupca, kao ni metod nultog presjeka. Podnosilac zahtjeva je istakao kako zadržava pravo da u skladu sa tarifnom metodologijom dio troškova vezanih za snagu izrazi preko električne energije kod kupaca kod kojih se snaga ne mjeri, bez obzira što je većina troškova fiksnog karaktera, te da se unutar troškova koje je uračunao u distributivnu mrežarinu ne nalaze troškovi pomoćnih usluga. Podnosilac zahtjeva je istakao da se distributivni gubici trebaju računati po cijeni energije na pragu distribucije, a ne na pragu proizvodnje. Podnosilac zahtjeva nije dostavio pregled tarifnih stavova za korisnike distributivnih sistema prema postojećem tarifnom dizajnu u svom dopisu primljenim u FERK pod brojem 07-02-274-35/4/07, dana 19.09.2007. godine. Podnosilac zahtjeva je dostavio svoj prijedlog tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema, u kojem je evidentno samo dnevno diferenciranje tarifa (bez sezonske diferencijacije).

Nakon raspravljanja po ovim pitanjima podnosilac zahtjeva i umješaci nisu predložili dodatna pitanja za raspravljanje ili izvođenje dokaza.

Izvjestaj voditelja postupka

Na osnovu održane formalne rasprave, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a, izradili su Izvjestaj broj 07-02-274-36/4/07 od 19.10.2007. godine, u kojemu su obradili sva

pitanja koja su se pojavila na formalnoj raspravi kao sporna. O tim pitanjima, isti su iznijeli svoje uvjerenje o opravdanosti pojedinih troškova podnosioca zahtjeva u onoj mjeri u kojoj je to u drugom tarifnom postupku bilo moguće, s obzirom na dokumentaciju priloženu uz zahtjev i dokumentaciju dostavljenu FERK-u do trenutka izrade izvještaja.

Na osnovu argumenata, činjenica i dokaza, te toka rasprave po pojedinim pitanjima, a imajući u vidu činjenicu da je podnosilac zahtjeva dostavio FERK-u raspoložive podatke o troškovima, odnosno procijenjene podatke o troškovima regulisanih i neregulisanih djelatnosti, budući da isti nije uspostavio računovodstveno razdvajanje po svim djelatnostima, ali da i pored toga nedostaju određeni podaci za koje je podnosilac zahtjeva mogao izvršiti procjenu, a koji su više puta zahtijevani od istog, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a su u svom izvještaju dali preporuku članovima FERK-a.

Potpisnici izvještaja su naveli da su prilikom razmatranja potrebnog prihoda za djelatnost distribucije (koji se nadoknađuje od svih kupaca putem tarifnih elemenata mjerno mjesto kupca, obračunska snaga i aktivna električna energija), kao i tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema, pošli od činjenice kako je obaveza podnosioca zahtjeva dokazati da svi troškovi i prihodi slijede zahtjeve iz zakona i pravila i propisa FERK-a. Kako se navodi u izvještaju smisao analize predloženih troškova i prihoda izložene u izvještaju jeste da se isti razmotre, potvrde, odnosno odbiju ili prilagode u bilo kojoj njihovoj stavci, veličini ili metodi korištenoj za primjenu tarife koja nije opravdana, a sve u skladu sa diskrecijskim pravom i ovlaštenjem FERK-a. Naveli su da je isto otežalo i to što podnosilac zahtjeva ne vodi poslovne knjige i ne radi finansijske izvještaje za svaku elektroprivrednu djelatnost odvojeno i odvojeno od drugih djelatnosti, u skladu sa propisima o računovodstvu i Zakonu o električnoj energiji. I Akcionim planom FBiH za prestrukturisanje i privatizaciju elektroenergetskog sektora u FBiH („Službene novine FBiH 31/05 i 39/05) nametnuta je podnosiocu zahtjeva obaveza računovodstvenog razdvajanja sredstava i obaveza različitih djelatnosti: proizvodnje, distribucije, snabdijevanja i sporednih djelatnosti sa rokom završetka 12 mjeseci od stupanja na snagu Međudržavnog sporazuma o elektroenergetskoj zajednici Jugoistočne Evrope („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“ br. 9/06), odnosno ne kasnije od kraja 2007. godine. Postupak formalne rasprave se provodio u okolnostima kada podnosilac zahtjeva FERK-u nije podnio Plan aktivnosti u skladu sa članovima 66, 67. i 68. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke koji pored ostalog mora sadržavati i aktivnosti vezane za potpuno računovodstveno i funkcionalno razdvajanje regulisanih od neregulisanih djelatnosti unutar elektroprivrednog društva. Spomenuti Plan, koji je podnosilac zahtjeva bio u obavezi dostaviti u FERK do 31.03.2006. godine, predstavlja minimum uslova koje je postavio FERK da bi se zahtjev za odobrenje tarifa mogao razmatrati na računovodstvenoj, informacijskoj i poslovodstvenoj praksi koja nije u skladu sa uslovima iz Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. Pošli su i od činjenice da je u rješenju o regulatornom nadzoru obavljenom u 2006. godini FERK obratio pažnju i na računovodstveno razdvajanje elektroprivrednih djelatnosti i naložio podnosiocu zahtjeva provođenje određenih aktivnosti.

Kao otežavajuća okolnost, navodi se, i izričit stav podnosioca zahtjeva da ne želi da dostavi analitiku ostvarenih troškova, prihoda i rashoda za 2006.godinu posebno za svaku djelatnost (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), pravdajući se da može

dostaviti samo zvanične finansijske izvještaje, a zanemarujući pored svega naprijed navedenog i činjenicu da obaveza izrade finansijskih izvještaja znači i obavezu interpretiranja podataka iz njih, kao i obavezu analize pokazatelja tekućeg poslovanja na osnovu kojih se vrši planiranje budućih događaja i aktivnosti i organizuje kontrola poslovanja. Suština je u tome da finansijski izvještaji nisu sami sebi cilj. Njihova namjena je da zadovolje interese i potrebe širokog kruga korisnika sa stanovišta uvida u finansijski položaj i promjene u finansijskom položaju, a na osnovu kojih se mogu donositi odgovarajuće odluke. Konkretno kad je tarifni postupak u pitanju – to je pravdanje troška. U toku čitavog postupka pripreme i formalne rasprave i zaposlenici FERK-a i umješaci su insistirali na dostavljanju analitike ostvarenih troškova, prihoda i rashoda za 2006. godinu, što podnosilac zahtjeva nije uradio. Stoga su zaposlenici FERK-a za ove podatke vršili procjenu, poštujući načelo obazrivosti na način da se troškovi priznaju po nižoj vrijednosti ili na bazi raspoloživih podataka. U izvještaju se navodi i da se općenito može dati ocjena kako podaci koje dostavlja podnosilac zahtjeva u domenu troškova i rashoda nisu dovoljno transparentni i detaljni što sve skupa onemogućava dublji uvid u prirodu troškova i rashoda koje podnosilac zahtjeva ostvaruje. Ovu činjenicu otežava i stav podnosioca zahtjeva da odbijanjem dostavljanja nekih podataka FERK-u dokaže svoje iskazane troškove i prihode. Dokumenti koje je dostavio podnosilac zahtjeva da potkrijepi navedene troškove nisu sadržavali sve neophodne podatke na osnovu kojih bi se sa dovoljnom sigurnošću mogla utvrditi opravdanost troškova, pa su stoga i zaposlenici FERK-a i umješaci u više navrata tražili dodatne dokumente i podatke. Podnosilac zahtjeva je često svoje razloge obrazlagao samo davanjem određenih informacija. Navodi se i da potpisnici izvještaja nisu mogli uvažiti ničiji dignitet samo na osnovu izjave, ako nije dostavljen odgovarajući dokument, isprava ili drugi materijalni dokaz. FERK na to obavezuje Zakon o električnoj energiji član 30., Pravilnik za tarifnu metodologiju i tarifne postupke član 63., Poslovnik o radu član 58. i Pravilnik o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi član 52. Stoga je u toku cijelog postupka pripreme i formalne rasprave omogućeno podnosiocu zahtjeva da izvrši svoju obavezu, da prikupi i dostavi dokaze kojima potkrijepljuje svoje navode iznesene u zahtjevu. Zaposlenici FERK-a je u toku pripreme i formalne rasprave poticalo podnosioca zahtjeva na podnošenje relevantnih činjenica i dokaza, jer to pored obaveze predstavlja i vlastiti interes podnosioca zahtjeva, a istovremeno su ga upozoravali na okolnost odugovlačenja postupka nedostavljanjem traženih dokaza. Naveli su da je podnosiocu zahtjeva otežavajuća okolnost bila nepostojanje regulatornog kontnog plana. Izvještajem je konstatovano da će usvajanjem regulatornog kontnog plana biti otklonjen navedeni problem koji je očit prisutan u zahtjevu za odobrenje tarifa koji je uputio podnosilac zahtjeva. Preporukom su potpisnici izvještaja skrenuli pažnju članovima FERK-a da je podnosilac zahtjeva u vezi Plana poslovanja za 2007. godinu istakao i dokumentovao da je isti razmatrao i usvojio Nadzorni odbor elektroprivrednog društva, a da se u toku provođenja ovog tarifnog postupka očekuje razmatranje i od Skupštine društva.

Preporuka potpisnika izvještaja sadrži potreban prihod djelatnosti distribucije, kao i prijedlog tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema. Prilikom analize i u izradi preporuke korišteni su podaci o ostvarenju iz bazne 2006. godine, kao i planski podaci o troškovima, rashodima i prihodima za 2007. godinu podnosioca zahtjeva. Međutim, potpisnici izvještaja navode da je potrebno naglasiti da je u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke podnosilac zahtjeva imao obavezu da dostavi

podatke za baznu 2006. godinu razdvojene po pojedinim djelatnostima (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering). Navode i da je u više navrata, traženo od podnosioca zahtjeva da izvrši procjenu troškova, rashoda i prihoda po pojedinim djelatnostima za 2006. godinu i da isti to nije učinio. Potpisnici izvještaja navode da su stoga izvršili procjenu na način da su na osnovu dostavljenih podataka od podnosioca zahtjeva za 2007. godinu utvrdili ključeve koje je podnosilac zahtjeva koristio za raspodjelu troškova, rashoda i prihoda po pojedinim djelatnostima. Zatim su dobijeni ključevi primjenjeni na podatke koje je podnosilac zahtjeva dostavio za 2006 godinu, sumarno za sve djelatnosti i dobili podatke troškova, rashoda i prihoda po pojedinim djelatnostima za 2006. godinu. Dobijeni podaci za 2006. godinu su spodjeljeni na osnovnu djelatnost i zajedničke poslove takođe primjenom ključeva koje je podnosilac zahtjeva koristio za 2007. godinu.

U preporuci izvještaja potpisnici izvještaja navode da su na isti način izvršili alokaciju troškova Direkcije društva na djelatnosti proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom za 2006. godinu, obzirom da podnosilac zahtjeva nije izvršio alokaciju troškova, rashoda i prihoda Direkcije društva za 2006. godinu, nego je dostavio samo zbirne podatke za Direkciju društva.

Potpisnici izvještaja su naveli kako su navedene procjene troškova, rashoda i prihoda po pojedinim djelatnostima za 2006. godinu (bez Direkcije društva) primjenjivali kod obrade svih ostalih pitanja u svom izvještaju.

Potpisnici izvještaja su istakli da su u narednoj tabeli prikazani ostvareni prihodi, troškovi i rashodi za 2006. godinu dostavljeni od podnosioca zahtjeva (zbirno za distribuciju, snabdijevanje, distributivne HE, inženjering), FERK-ova procjena alokacije na djelatnost distribucije za 2006. godinu, zahtijevani prihodi, troškovi i rashodi za djelatnost distribucije za 2007. godinu, kao i prijedlog troškova, rashoda i prihoda za 2007. godinu.

Red. broj	Opis	Distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering – 2006. god.	Djelatnost distribucije – 2006. godina (FERK-ova procjena)	Zahtjev – 2007. godine	Prijedlog za 2007. godinu	Indeksi 4/3
	1	2	3	4	5	6
Poslovni prihodi						
1.	Prihod od tarifnih kupaca	142.576.110	97.414.876	137.098.838	98.188.300	1,41
2.	Prihod od priključka	10.807.540	8.878.650	10.236.600	11.525.963	1,15
3.	Prihod od pomoćnih i sist. usluga					
4.	Ostali poslovni prihodi	25.673.070	15.245.103	12.033.430	12.033.430	0,79
5.	Ukupno poslovni prihodi (1do 4)	179.056.720	143.015.933	159.368.868	121.747.693	1,11
Poslovni rashodi						
6.	Troškovi materijala	4.239.820	2.666.720	3.368.280	3.031.452	1,26
7.	Troškovi energije	1.549.940	968.093	926.007	926.007	0,96
8.	Troškovi goriva, maziva, ulja	689.042	568.276	551.042	551.042	0,97
9.	Troškovi rezervnih dijelova	447.854	390.758	565.668	452.534	1,45
10.	Troškovi otpisa sitnog inventara	468.486	311.734	310.909	310.909	0,99
11.	Troškovi plata i naknada plata	64.780.314	39.031.108	40.949.050	37.673.126	1,05
12.	Troškovi transporta	143.843	91.264	92.490	92.490	1,01
13.	Troškovi održavanja	8.966.546	7.683.148	9.420.904	9.420.904	1,23
14.	Troškovi osiguranja	2.827.610	2.516.491	2.559.134	2.559.134	1,02
15.	Troškovi dnevnica za službena putovanja	193.483	83.239	70.849	70.849	0,85
16.	Troškovi specifičnih nadokna radnicima	13.031.400	7.882.078	8.774.913	7.897.422	1,11
17.	Porezi i doprinosi	2.297.175	1.307.172	1.435.431	1.363.659	1,10
18.	PTT troškovi	972.535	468.115	420.718	420.718	0,90
19.	Ostali troškovi proizvodnih usluga	426.537	309.094	421.570	379.413	1,36
20.	Troškovi neproizvodnih usluga	2.080.305	887.082	862.160	862.160	0,97
21.	Ostali nematerijalni troškovi	8.120.324	3.336.454	3.130.660	3.130.660	0,94
22.	Troškovi amortizacije	35.804.462	31.375.336	29.717.038	29.717.038	0,95
23.	Ukupno poslovni rashodi (6 do 22)	147.039.676	99.876.162	103.576.823	98.859.517	1,04
Alokacija troškova zajedn. poslova						
24.	Troškovi neto zajedničkih poslova	19.404.012	15.353.677	16.310.045	15.682.154	1,06
25.	Troškovi neto direkcije	7.377.910	6.308.790	8.310.600	7.206.022	1,32
26.	Ukupno preprerascijeni troškovi (24+25)	26.781.922	21.662.467	24.620.645	22.888.176	1,14
27.	Ukupno troškovi poduzeća (23+26)	173.821.598	121.538.629	128.197.468	121.747.693	1,05
Regulatorna osnovica						
28.	Nabavna vrijednost lic. sredstava u upot.			931.765.200		
29.	Ispravka vrijednosti			363.821.100		
30.	Sredstav u pripremi			13.256.500		
31.	Neto trajna obrtna sredstva			15.005.400		
32.	Regulatorna osnovica (28-29)+30+31			596.205.900		
Umanjenje osnovice						
33.	Nabavna vrijednost doniranih sredstava			138.107.400		
34.	Realizacija donacija u toku upotrebe			22.806.800		
35.	Neto donacije (33-34)			115.300.600		
36.	Regulatorna osnovica ukupno (32-35)			480.905.300		
Struktura kapitala						
37.	Vlasnički kapital – osnovni kap. i rezerv.			474.267.900		
38.	Kreditni izvori			6.637.300		
39.	Ostali izvori (37+38-36)			0		
Cijena kapitala						
40.	Stopa povrata na vlasnički kapital			4,98 %		
41.	Povrat na vlasnički kapital			23.618.200		
42.	Minus direktni prenos zadržane dobiti			0		
43.	Stopa povrata na kreditna sredstva			5,42 %		
44.	Povrat na kreditna sredstva			359.800		
45.	Ukupno povrat (41-42)+44			23.978.000		
Porez						
46.	Propisana stopa poreza na dobit			30,00 %		
47.	Porez na dobit od regulisane djelatnosti			7.193.400		
	RR – potreban prihod (bez povrata)			105.927.438		
	RR – Potreban prihod (sa ovratom)			137.098.838		

Dalje su naveli da, kao što je vidljivo, iz naprijed prikazane tabele, potreban prihod djelatnosti distribucije prema zahtjevu iznosi 137.098.838 KM (sa uključenim povratom), odnosno 105.927.438 KM (bez uključenog povrata), dok prijedlog potrebnog prihoda potpisnika izvještaja iznosi **98.188.300 KM**.

Potpisnici izvještaja su u preporuci izvještaja naveli da su **troškovi materijala** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja i dokumentacije dostavljene od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su troškovi materijala za djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 3.368.280 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi materijala za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 5.355.230 KM. Dalje su naveli da su ostvareni troškovi materijala, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 4.239.820 KM te da, prema izvršenoj procjeni, troškovi materijala za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 2.666.720 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat povećanja troškova materijala za 2007. godinu od 26,31% obrazložio trendom povećanja cijena na tržištu, posebno cijene bakra, aluminija i željeza (energetski uljni transformatori, armirano-betonski stubovi, samonosivi kablovski snopovi i energetski kablovi). Takođe, su naveli da je u dostavljenom dokumentu - Jedinične cijene pojedine opreme/materijala iz godišnjih ugovora potpisanih u 2005. i 2006. godini prikazano povećanje cijena opreme/materijala, koje u najvećem dijelu učestvuju u troškovima nabavke opreme, te da su prema dokumentima Godišnji izvještaj za 2005. godinu i Struktura planiranih i ostvarenih prihoda, troškova i rashoda poslovanja za 2006. godinu u distributivnim podružnicama ukupno, za 2005. godinu troškovi materijala prikazani u iznosu od 3.935.570 KM, a u 2006. godini u iznosu od 4.239.820 KM. Dalje su naveli da, na osnovu analize predloženih dokumenata, postoji nesrazmjer u iskazanim troškovima materijala i cijena prikazanih u dijelu godišnjih ugovora za 2005., odnosno 2006. godinu, te su mišljenja da troškove materijala za 2007. godinu treba odobriti u iznosu od **3.031.452 KM**, što predstavlja 90% od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **troškovi rezervnih dijelova** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja i dokumentacije dostavljene od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su troškovi rezervnih dijelova za 2007. godinu zahtijevani u iznosu od 565.668 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi rezervnih dijelova za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 648.330 KM. Dalje su naveli da su ostvareni troškovi rezervnih dijelova, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 447.860 KM, te da, prema izvršenoj procjeni, troškovi rezervnih dijelova za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 390.758 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat povećanja troškova rezervnih dijelova od 44,76% obrazložio povećanjem cijena na tržištu. Takođe, su naveli da je u dostavljenom dokumentu - Jedinične cijene pojedine opreme/materijala iz godišnjih ugovora potpisanih u 2005. i 2006. godini prikazano povećanje cijena opreme/materijala, koje u najvećem dijelu učestvuju u troškovima nabavke opreme, te da su prema dokumentima Godišnji izvještaj 2005. godine i Struktura planiranih

i ostvarenih prihoda, troškova i rashoda poslovanja za 2006. godinu u distributivnim podružnicama ukupno, za 2005. godinu troškovi rezervnih dijelova prikazani u iznosu od 403.440 KM, a u 2006. godini u iznosu od 447.860 KM. Dalje su naveli da, na osnovu analize predloženih dokumenata, postoji nesrazmjer u iskazanim troškovima rezervnih dijelova i cijena prikazanih u dijelu godišnjih ugovora za 2005, odnosno 2006. godinu, te su mišljenja da troškove rezervnih dijelova za 2007. godinu treba odobriti u iznosu od **452.534 KM**, što predstavlja 80% od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su nadalje u preporuci naveli kako su **troškove plata i naknada plata** analizirali na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja i dokumentacije dostavljene od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su troškovi plata i naknada plata djelatnosti distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu od 40.949.050 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi plata i naknada plata za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjeri) prikazani u iznosu 67.963.537 KM. Isti su naveli da su ostvareni troškovi plata i naknada plata, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjeri), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 64.780.310 KM, te da, prema izvršenoj procjeni, troškovi plata i naknada plata za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 39.031.108 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat povećanja troškova plata i naknada plata od 4,91% obrazložio predviđenim povećanjem plata od 5% u masi, kako bi se postiglo postepeno usklađivanje primanja zaposlenika sa primanjima predviđenim Kolektivnim granskim ugovorom. Dalje su naveli da na osnovu analiza dostavljenih dokumenata postoje velika odstupanja u prosječnim primanjima po zaposleniku u djelatnostima distribucija, snabdijevanje, distributivne HE, inžinjeri, kao i zajednički poslovi, što je prikazano u narednoj tabeli.

Opis	Djelatnost distribucije	Djelatnost snabdije.	Distributivne HE	Inžinjeri	Zajednički poslovi	Ukupno
	1	2	3	4	5	6
Broj djelatnika	1.623	393	35	432	527	3.010
	KM	KM	KM	KM	KM	KM
Trošak plata i naknada plata	40.949.050	8.741.198	825.000	4.569.808	12.878.479	67.963.537
Prosječno po zaposleniku (bruto mjesečno)	2.103	1.854	1.964	882	2.037	1.882

Potpisnici izvještaja su naveli da su uvažavajući različitu kvalifikacijsku strukturu u različitim djelatnostima moguća manja odstupanja u prosječnim primanjima po zaposleniku u pojedinim djelatnostima, ali ne i znatna što je slučaj za djelatnost inžinjeri, kako je to prikazao podnosilac zahtjeva. Takođe su naveli da su mišljenja kako alokacija troškova plata i naknada plata podnosioca zahtjeva nije adekvatna jer pokazuje velik nesrazmjer u prosječnim primanjima po zaposleniku regulisanih u odnosu na neregulisanu djelatnost (inžinjeri), te da na takav način alokacije troškova plata i naknada plata, regulisane

djelatnosti snose dio troškova plata i naknada plata neregulisane djelatnosti. Dalje su potpisnici izvještaja naveli kako zbog svega navedenog troškove plata i naknada plata za djelatnost distribucije treba umanjiti za iznos troškova za koje smatraju da se odnose na neregulisanu djelatnost, odnosno djelatnost inženjeringa, te ih odobriti u iznosu od **37.673.126 KM**, što predstavlja 92% od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su u izvještaju naveli da su **troškove održavanja** analizirali na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te dokumentacije dostavljene od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su troškovi održavanja za djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 9.420.904 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi održavanja za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 10.994.570 KM. Dalje su naveli da su ostvareni troškovi održavanja, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 8.966.540 KM, te da, nakon izvršene procjene, troškovi održavanja za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 7.683.148 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat povećanja troškova održavanja obrazložio nastojanjem JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo da ispoštuje kriterije propisne u svom Pravilniku o održavanju i postizanju odgovarajućeg nivoa održavanja. Dalje su naveli da, u cilju sigurnosti i tehničke ispravnosti distributivne mreže i objekata, troškove održavanja za djelatnost distribucije za 2007. godinu treba odobriti u zahtijevanom iznosu od **9.420.904 KM**.

Potpisnici izvještaja su nadalje naveli da su **troškovi specifičnih nadoknada radnicima** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su troškovi specifičnih nadoknada radnicima za djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 8.774.913 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi specifičnih nadoknada radnicima za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 14.507.530 KM. Isti su naveli da su ostvareni troškovi specifičnih nadoknada radnicima, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 13.031.410 KM, te da, nakon izvršene procjene, troškovi specifičnih nadoknada radnicima za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 7.882.078 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je zahtijevani iznos troškova specifičnih nadoknada radnicima za 2007. godinu za 11,33 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj 2006. godini, te da se, prema obrazloženju podnosioca zahtjeva, većina specifičnih nadoknada radnicima isplaćuje po osnovu Pravilnika o radu JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo i da su naknade za topli obrok, regres i jubilarne naknade jednake za sve zaposlenike, a ostale naknade zaposlenim (naknada za prevoz, otpremnine prilikom odlaska u penziju, razne pomoći i sl.) su različite od slučaja do slučaja. Na osnovu analiza dostavljenih dokumenata, potpisnici izvještaja su naveli da naknade za topli obrok, regres i prevoz po zaposleniku nisu jednake u djelatnostima distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering, kao i zajednički poslovi, što je prikazano u narednoj tabeli.

Opis	Djelatnost distribucije	Djelatnost snabdije.	Inžinjeri i distributivne HE	Zajednički poslovi	Ukupno
	1	2	3	4	5
Broj zaposlenika	1.623	393	467	527	3.010
	KM	KM	KM	KM	KM
Naknada za regres	1.177.361	237.371	123.433	360.804	1.898.970
Prosječno po zaposleniku (godišnje)	725,42	603,99	264,31	684,64	630,89
Naknada za prevoz	1.076.078	216.951	112.815	329.766	1.735.610
Prosječno po zaposleniku (mjesečno)	55,25	46,00	20,13	52,15	48,05
Naknada za topli obrok	4.985.879	1.007.032	523.888	1.535.591	8.052.390
Prosječno po zaposleniku (mjesečno)	256,00	213,54	93,48	242,82	222,93

Potpisnici izvještaja su naveli kako su mišljenja da alokacija troškova specifičnih nadoknada radnicima podnosioca zahtjeva nije adekvatna jer pokazuje veliki nesrazmjer u prosječnim naknadama po zaposleniku regulisanih u odnosu na neregulisanu djelatnost (inžinjeri) te da, na takav način alokacije troškova specifičnih nadoknada radnicima, regulisane djelatnosti snose dio troškova neregulisane djelatnosti. Dalje su naveli kako zbog svega navedenog troškove specifičnih nadoknada radnicima za djelatnost distribucije treba umanjiti za dio troškova za koje smatraju da se odnose na neregulisanu djelatnost, odnosno djelatnost inžinjeri, te ih odobriti u iznosu od **7.897.422 KM**, što predstavlja 90% od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **troškovi poreza i doprinosa** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Nadalje su naveli da su troškovi poreza i doprinosa za djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 1.435.431 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi poreza i doprinosa za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjeri) prikazani u iznosu 2.522.577 KM. Takođe su naveli da su ostvareni troškovi poreza i doprinosa, za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inžinjeri), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 2.297.180 KM, te da, nakon izvršene procjene, troškovi poreza i doprinosa za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 1.307.172 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat povećanja troškova poreza i doprinosa od 9,81 % obrazložio uvođenjem doprinosa za građevinsko zemljište i notare, doprinosa za korištenje cestovnog pojasa, kao i poreza i doprinosa na određene naknade zaposlenicima. Dalje su naveli da su mišljenja da, obzirom na činjenicu da podnosilac zahtjeva nije dostavio relevantne dokaze kojima potkrijepljuje zahtijevani iznos troškova poreza i doprinosa, a imajući u vidu kako problematika oko doprinosa za građevinsko zemljište nije u potpunosti riješena, troškove poreza i doprinosa

za djelatnost distribucije treba odobriti u iznosu od **1.363.659 KM**, što iznosi 95% od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **ostali troškovi proizvodnih usluga** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Dalje su naveli da su ostali troškovi proizvodnih usluga za djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 421.570 KM, dok su u zahtjevu ukupni ostali troškovi proizvodnih usluga za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 581.630 KM. Takođe su naveli da su ostvareni ostali troškovi proizvodnih usluga, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 426.450 KM, te da, nakon izvršene procjene, ostali troškovi proizvodnih usluga za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 309.094 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat povećanja ostalih troškova proizvodnih usluga od 36,39% obrazložio povećanjem troškova na izradi i doradi realizacija - priključci i sporedne djelatnosti. Isti su naveli da se u troškovima ostalih proizvodnih usluga nalaze troškovi zakupa građevina, koji su u zahtjevu za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu od 72.000 KM, dok se prema dokumentima Godišnji izvještaj 2005. godine i Struktura planiranih i ostvarenih prihoda, troškova i rashoda poslovanja za 2006. godinu, isti nisu pojavljivali u distributivnim podružnicama. Kako podnosilac zahtjeva nije dostavio svu potrebnu dokumentaciju na osnovu koje obrazlaže zahtijevani iznos ostalih troškova proizvodnih usluga za 2007. godinu i sve potrebne parametre koje je koristio za projekciju navedenog iznosa, već je svoj zahtjev potkrijepljivao opštim obrazloženjima, potpisnici izvještaja su mišljenja da ostale troškove proizvodnih usluga za djelatnost distribucije za 2007. godinu treba odobriti u iznosu od **379.413 KM**, odnosno 90% od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **troškovi zajedničkih poslova** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, dostavljene tabele troškova zajedničkih poslova u distributivnim podružnicama za 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su troškovi zajedničkih poslova alocirani na djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 16.310.045 KM, dok su u zahtjevu troškovi zajedničkih poslova za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 20.612.672 KM. Isti su naveli da su ostvareni troškovi zajedničkih poslova, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 19.404.012 KM, te da, nakon izvršene procjene, troškovi zajedničkih poslova za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 15.353.677 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je zahtijevani iznos troškova zajedničkih poslova za 2007. godinu za 6,23 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj 2006. godini, te da je podnosilac zahtjeva obrazložio da se svi zahtijevani troškovi zajedničkih poslova zasnivaju na istovjetnim analizama i parametrima korištenim za iste troškove, koji su razmatrani u djelatnosti distribucije. Isti su naveli da su, kako podnosilac zahtjeva nije dostavio svu potrebnu dokumentaciju na osnovu koje obrazlaže zahtijevani iznos troškova zajedničkih poslova za 2007. godinu i sve potrebne parametre koje je koristio za projekciju navedenog iznosa, već je svoj zahtjev potkrijepio opštim obrazloženjima, a oslanjajući se na provedenu analizu troškova u

djelatnosti distribucije, izvršili korekciju troškova vezanih za: troškove materijala, troškove rezervnih dijelova, troškove plata i naknada plata, troškove specifičnih nadoknada radnicima, troškove poreza i doprinosa i ostale troškove proizvodnih usluga, što je prikazano u narednoj tabeli.

Prihodi, troškovi i rashodi zajedničkih poslova – prijedlog za 2007. godinu

Redni broj	OPIS	Zajednički poslovi - ukupno za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na djelatnost distribucije za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na djelatnost snabdijevanja za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na distributivne HE za 2007. godinu	Zajednički poslovi alocirani na ostale neregulisane djelatnosti za 2007. godinu
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	Poslovni prihodi					
1	Prihod od tarifa					
2	Prihod od priključka					
3	Prihod od pomoćnih i sistemskih usluga					
4	Ostali poslovni prihodi	736.668	582.898	98.956	15.409	39.405
5	Ukupni poslovni prihodi (od 1 do 4)	736.668	582.898	98.956	15.409	39.405
	Poslovni rashodi					
6	Troškovi materijala	850.326	672.831	114.223	17.786	45.485
7	Troškovi energije	314.094	248.531	42.192	6.570	16.801
8	Troškovi gubitaka električne energije					
9	Troškovi goriva, maziva, ulja	59.422	47.018	7.982	1.243	3.179
10	Troškovi rezervnih dijelova	8.996	7.119	1.208	188	481
11	Troškovi otpisa sitnog inventara	66.190	52.374	8.891	1.384	3.541
12	Troškovi plata i naknada plata	12.363.351	9.782.662	1.660.757	258.604	661.328
13	Troškovi transporta	27.414	21.692	3.683	573	1.466
14	Troškovi održavanja	445.943	352.858	59.903	9.328	23.854
15	Troškovi osiguranja	99.838	78.998	13.411	2.088	5.340
16	Troškovi dnevnica za službena putovanja	48.767	38.588	6.551	1.020	2.609
17	Troškovi specifičnih nadoknada radnicima	2.877.183	2.276.608	386.489	60.182	153.903
18	Porezi i doprinosi	505.049	399.626	67.843	10.564	27.016
19	PTT troškovi	241.371	190.988	32.423	5.049	12.911
20	Troškovi regulatorne naknade					
21	Ostali troškovi proizvodnih usluga	69.301	54.835	9.309	1.450	3.707
22	Troškovi neproizvodnih usluga	650.056	514.365	87.321	13.597	34.772
23	Ostali nematerijalni troškovi	600.754	475.355	80.699	12.566	32.135
24	Troškovi amortizacije	1.327.757	1.050.605	178.356	27.773	71.023
25	Troškovi rezervisanja					
26	Ukupni troškovi (od 6 do 26)	20.555.811	16.265.053	2.761.242	429.966	1.099.551
27	RR - Potreban prihod (za pokriće zajedničkih neto troškova dijela preduzeća)	19.819.143	15.682.154	2.662.286	414.557	1.060.146

Potpisnici izvještaja su u svojoj preporuci naveli da predlažu da se ukupni troškovi zajedničkih poslova, alocirani na djelatnost distribucije, kao što je iz prikazane tabele vidljivo, odobre u iznosu od 16.265.053 KM, a ostali prihodi u planiranom iznosu od 582.898 KM, pa su mišljenja da neto troškove zajedničkih poslova (ukupni troškovi minus ostali prihodi), alocirane na djelatnost distribucije, treba odobriti u iznosu od **15.682.154 KM**, odnosno 96,15 % od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **troškovi Direkcije društva** analizirani na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, dostavljene tabele troškova Direkcije društva za JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo za 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Dalje su naveli da su troškovi Direkcije društva za djelatnost distribucije za 2007. godinu zahtijevani u iznosu 8.310.600 KM, dok su u zahtjevu ukupni troškovi Direkcije društva za djelatnosti distribucije i snabdijevanja prikazani u iznosu 9.718.960 KM. Takođe su naveli da su ostvareni troškovi Direkcije društva, za djelatnosti distribucije i snabdijevanja, za 2006. godinu prikazani u iznosu od 7.377.910 KM, te da, nakon izvršene procjene, troškovi Direkcije društva za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 6.308.790 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je zahtijevani iznos troškova Direkcije društva za 2007. godinu za 31,73 % veći u odnosu na ostvarenje istih u baznoj 2006. godini, te da su troškovi Direkcije društva razmatrani u okviru Izvještaja za djelatnost proizvodnje električne energije, a prijedlog prihoda, troškova i rashoda Direkcije društva i alokacija na djelatnosti proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom, prikazani su u narednoj tabeli:

Red. broj	OPIS	Direkcija društva	Alokacija troškova direkcije na proizvodnju	Alokacija troškova direkcije na distribuciju	Alokacija troškova direkcije na snabdijevanje
		Plan 2007.	Plan 2007.	Plan 2007.	Plan 2007.
	1	2	3	4	5
Poslovni prihodi					
1	Prihod od prodaje energije tarifnim kupcima				
2	Prihod od prodaje el. energije kupcima u BiH				
3	Prihod od prodaje energije za izvoz				
4	Ostali poslovni prihod	10.525.500	5.687.900	4.136.600	701.000
5	Ukupni poslovni prihod (od 1 do 4)	10.525.500	5.687.900	4.136.600	701.000
Poslovni rashodi					
6	Troškovi amortizacije	2.852.560	1.541.641	1.121.052	189.980
7	Troškovi rezervisanja za održavanje				
8	Troškovi rezervisanja za rekultiviranje				
9	Troškovi tekućeg održavanja	281.600	152.200	110.700	18.800
10	Troškovi zarada	13.877.700	7.499.400	5.454.000	924.300
11	Troškovi proizvodnih usluga				
12	Troškovi naknada za korištenje dobara				
13	Troškovi osiguranja imovine	43.600	23.600	17.100	2.900
14	Porez na imovinu				
15	Porezi i doprinosi	2.377.400	1.284.700	934.300	158.300
16	Troškovi regulatorne naknade	1.040.200	562.100	408.800	69.300
17	Ostali fiksni troškovi	8.388.480	4.533.134	3.296.670	558.663
18	Ukupni poslovni rashodi (od 6 do 17)	28.861.540	15.596.775	11.342.622	1.922.243

Potpisnici izvještaja su u svojoj preporuci naveli da predlažu da se ukupni troškovi Direkcije društva, alocirani na djelatnost distribucije, kao što je iz prikazane tabele vidljivo, odobre u iznosu od 11.342.622 KM, a ostali prihodi u planiranom iznosu od 4.136.600 KM, pa su mišljenja da neto troškove Direkcije društva (ukupni troškovi minus ostali prihodi), alocirane na djelatnost distribucije, treba odobriti u iznosu od **7.206.022 KM**, odnosno 86,7 % od zahtjeva.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **prihod od priključaka** djelatnosti distribucije analizirali na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Dalje su naveli da je prihod od priključaka za djelatnost distribucije za 2007. godinu planiran u iznosu 10.236.600 KM, dok je u zahtjevu ukupan prihod od priključaka za djelatnosti distribucije i inženjeringa prikazan u iznosu 12.460.500 KM. Takođe su naveli da je ostvareni prihod od priključaka, ukupno za djelatnosti distribucije i inženjeringa, za 2006. godinu prikazan u iznosu 10.807.540 KM, te da, nakon izvršene procjene, prihod od priključaka za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznosi 8.878.650 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je procjena podnosioca zahtjeva da se iznos 20-30 % od ukupnog prihoda od priključaka odnosi na naknadu za angažovanu snagu, te da se taj iznos kreće u intervalu 2.492.100 KM - 3.738.150 KM, a u cjelokupnom iznosu pripada djelatnosti distribucije. Dalje su naveli da prema analizi zahtijevanih troškova, iz podataka konta na kojima se vode troškovi priključenja, prikazani troškovi inženjeringa iznose 8,6% (konto 3007000), odnosno 8,1% (konto 3309000) u odnosu na ukupne troškove distribucije i inženjeringa. Potpisnici izvještaja su naveli da su mišljenja da prihod od priključaka za djelatnost distribucije treba odobriti u iznosu **11.525.963 KM**, koji se dobije na način da se ukupni prihodi od priključaka u iznosu od 12.460.500 KM umanju za srednju vrijednost planiranih prihoda koji se odnose na naknadu za angažovanu snagu u iznosu od 3.115.125 KM (koji je u potpunosti prihod distributivne djelatnosti) te se dobije iznos od 9.345.375 KM, koji se u procentu od 10 % alocira na inženjering (prema udjelu troškova iz naprijed navedenih konta), a 90 % na distribuciju što iznosi 8.410.836 KM. Dalje su ovom pripadnom dijelu prihoda od priključaka dodali dio prihoda koji se odnosi na naknadu za angažovanu snagu i dobili iznos prihoda od priključaka za distributivnu djelatnost u iznosu od 11.525.963 KM.

Potpisnici izvještaja su naveli da su **ostale poslovne prihode** djelatnosti distribucije analizirali na osnovu potrebnog prihoda djelatnosti distribucije za 2006. i 2007. godinu, te obrazloženja dostavljenih od podnosioca zahtjeva. Takođe su naveli da su ostali poslovni prihodi za djelatnost distribucije za 2007. godinu planirani u iznosu 12.033.430 KM, dok su u zahtjevu ukupni ostali poslovni prihodi za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering) prikazani u iznosu 20.264.530 KM. Isti su naveli da su ostvareni ostali poslovni prihodi, ukupno za sve djelatnosti (distribucija, snabdijevanje, distributivne HE i inženjering), za 2006. godinu prikazani u iznosu od 25.673.050 KM, te da, nakon izvršene procjene, ostali poslovni prihodi za djelatnost distribucije za 2006. godinu iznose 15.245.103 KM. Potpisnici izvještaja su naveli da je podnosilac zahtjeva procenat smanjenja ostalih poslovnih prihoda od 21,07% obrazložio planiranim smanjenjem prihoda od otpisanih naplaćenih potraživanja i prihoda od zatezних kamata za isporučenu električnu energiju. Dalje su naveli da, obzirom da navedeni ostali poslovni prihodi pripadaju djelatnosti snabdijevanja, pa se stoga ne odražavaju na djelatnost distribucije, razmatranje istih je obrađeno kroz Izvještaj za djelatnost snabdijevanja električnom energijom, te su mišljenja da se ostali poslovni prihodi za djelatnost distribucije za 2007. godinu trebaju odobriti u planiranom iznosu od **12.033.430 KM**.

U svom izvještaju, potpisnici istog su naveli da su njihove preporuke rezultat analize dokumenata i podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a koji sadrže i elemente procjene samog podnosioca zahtjeva. FERK je započeo drugi tarifni postupak na osnovi

podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a tokom tarifnog postupka FERK je insistirao na dostavljanju sve tražene, a nedostajuće dokumentacije, podataka i informacija. Dopune su vršene i neposredno na pripreмноj i formalnoj raspravi, koje su provedene tokom tarifnog postupka, i to u vidu davanja izjašnjenja ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva o pojedinim pitanjima, kao i neposrednim prilaganjem dokumentacije u spis. Međutim, i pored uvažavanja određenih procjena koje je podnosilac zahtjeva izvršio, a koje nisu bile potpuno potkrijepljene i zasnovane, u trenutku izrade izvještaja su nedostajali određeni podaci koje je podnosilac zahtjeva trebao dostaviti ili izvršiti procjenu, a koji su više puta zahtijevani od podnosioca zahtjeva. Također su naveli kako je činjenica da u trenutku izrade izvještaja izgleda da su neki troškovi opravdani, međutim tokom vremena kako se baza podataka bude poboljšavala i popunjavala i opravdanost troškova će se poboljšavati tako da će se tek na kraju prelaznog perioda znati koji su troškovi zaista opravdani. S obzirom na navedeno, predložili su da FERK od podnosioca zahtjeva u narednim tarifnim postupcima traži dostavljanje takvih zahtjeva koji će sadržavati dovoljno podataka koji će dovesti do konačnog cilja, a to je objektivna alokacija troškova i potpuna opravdanost troškova. U cilju olakšanja narednih tarifnih postupaka i pripremanja podnosioca zahtjeva za naredne tarifne postupke, smatraju da FERK i prije pokretanja istih, tokom prelaznog perioda, a u skladu sa članom 30. Zakona o električnoj energiji i opštim aktima FERK-a, te uslovima dozvola za rad – licenci, od podnosioca zahtjeva traži dostavljanje određenih podataka i informacija.

Potpisnici izvještaja su naveli da su neke troškove podnosioca zahtjeva posmatrali kako je to podnosilac zahtjeva iskazao, ali u mjeri kako je to bilo moguće u ovom drugom tarifnom postupku, svjesni opredjeljenja FERK-a zasnovanog na Zakonu o električnoj energiji, a usvojenog Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke kroz odredbe istog pravilnika o prelaznom periodu, o postepenosti u primjeni usvojene tarifne metodologije, gdje je FERK jasno izrazio svoj stav o postepenom uvođenju međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenom uvođenju opće prihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prelaznom periodu, zbog nepostojanja razvijenih socijalnih mjera, a koja podrazumijeva i postepenost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Naveli su i potrebu da troškovi i drugi elementi potrebnog prihoda propisani tarifnom metodologijom FERK-a i odobreni u ovom postupku trebaju biti predmet provjere u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kao i prilagođavanja nakon što FERK donese Regulatorni kontni plan.

Potpisnici izvještaja su naveli da smatraju da ovaj izvještaj, kao i savjesna i brižljiva ocjena svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, te komentari strana u postupku, predstavljaju razumnu osnovu na osnovu koje FERK može donijeti svojju odluku.

Komentari strana u postupku na Izvještaj

Navedeni izvještaj, dostavljen je stranama u postupku, odnosno podnosiocu zahtjeva Javnom preduzeću Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo, te umješaćima

Udruženju poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo, Udruženju potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla, Udruženju potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar, Savjetu potrošača BPK Goražde i Ombudsmanu za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini Mostar.

Dana 30.10.2007. godine pod brojem 07-02-274-37/4/07 primljeni su komentari na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od podnosioca zahtjeva JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo. Podnosilac zahtjeva je u svojim komentarima naveo da je u Izvještaju sa formalne rasprave djelatnosti distribucije potreban prihod (RR) računat bez obračuna povrata na sredstva i poreza na dobit i podsjeća FERK da je članom 13, stav 1. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke utvrđeno da se potreban prihod za obavljanje regulisane djelatnosti formira na osnovu troškova rada i održavanja uključujući troškove amortizacije, povrata na sredstva i poreza i doprinosa. Naveo je kako je nepriznavanje povrata na sredstva u suprotnosti ne samo sa odredbama pravilnika, već i sa opštom praksom poslovanja u svijetu i skrenuo pažnju na činjenicu da je JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo dioničko društvo koje je osnovano i posluje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, član 2. Podnosilac zahtjeva je naveo komentare na iznose zahtijevanog i predloženog potrebnog prihoda (ukupno umanjeno zahtijevanog potrebnog prihoda iznosi 7.739.138 KM ili 7,31% tj. umjesto 105.927.438 KM predloženo je 98.188.300 KM), navodeći kako su predložena umanjena na pozicijama troškova: - materijala (-10%), - rezervnih dijelova (-20%), - plata i naknada plata (-8%), - specifičnih naknada radnicima (-10%), - poreza i doprinosa (-5%), - proizvodnih usluga (-10%), - zajedničkih poslova (-4%), i – troškova direkcije (-13%), a povećan je iznos za – prihod od priključaka (13%). Prema navodima podnosioca zahtjeva umanjeno zahtijevanog troškova zasnovano je na paušalnim procjenama bez relevantnih objašnjenja. Takođe je navedeno da ni u jednoj stavci troškova nije došlo do korekcije na više u odnosu na prijedlog podnosioca zahtjeva. Isti smatra da je FERK trebao razmotriti i opciju povećanja, a ne samo smanjenja zahtijevanih troškova. Podnosilac zahtjeva je kroz svoje komentare naveo kako je dostavio obilnu dokumentaciju i obrazloženja za ogroman broj upita zaposlenika FERK-a i umješača te da je njegov zahtjev zasnovan na nizu analitičkih podataka, popratnih analiza i dokumentovanih objašnjenja, te mu je logično očekivati da se na sličan analitički i dokumentovan način tretiraju i argumentovano umanje, odobre ili uvećaju troškovi, koji su proizašli iz Plana poslovanja JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Podnosilac zahtjeva je nadalje dao primjedbu na ukupan predloženi potreban prihod, koji je u Izvještaju za djelatnost distribucije manji nego predloženi u Izvještaju za prvi tarifni postupak za 6.754.100 KM, odnosno za 3.086.000 KM manje u odnosu na odobreni potreban prihod djelatnosti distribucije iz prvog tarifnog postupka. Isti smatra kako je tokom ovog tarifnog postupka dokazao nespornan značajan rast pojedinih troškova, kao posljedicu kretanja cijena na tržištu, te da se ni u kom slučaju ne može opravdati pristup zadržavanja istih troškova. Podnosilac zahtjeva je istakao činjenicu potpisivanja novog kolektivnog ugovora po kojem se satnica povećava za 28,3 % u odnosu na trenutnu satnicu (plansku za 2007. godinu) i kojim se nameće obaveza poslodavcu da je primjeni od 1. januara 2008. godine, te kako odredbe kolektivnog ugovora potpuno onemogućavaju smanjenje broja zaposlenih, tako da nema mogućnosti da se na taj način umanje potreba za troškovima plata i naknada plata. Takođe je istakao da su kod izrade izvještaja sa formalnih rasprava zaposlenici FERK-a imali različite kriterije u prijedlogu iznosa troškova plata i naknada plata te je za djelatnost proizvodnje prihvaćen zahtjev podnosioca zahtjeva za povećanjem plata i naknada plata za

5%, a u izvještaju za distribuciju se predlaže smanjenje za 3,5% u odnosu na 2006. godinu. Isti navodi kako je slična situacija i sa pozicijom troškova specifičnih nadoknada radnicima. Dalje je podnosilac zahtjeva podsjetio da su predviđene plate za 2007. godinu bez obzira na planirani rast od 5% ispod nivoa plata predviđenih u starom Granskom kolektivnom ugovoru, te da bi se ispunile obaveze iz novog Granskog kolektivnog ugovora u odnosu na planski nivo iz 2007. godine treba osigurati dalji rast od 28%. Dalje je podnosilac zahtjeva predložio da FERK prilikom donošenja konačne odluke prihvati osnovni zahtjev JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, te da uz to izvrši korekcije radi povećanja prihoda uzimajući u obzir navedene promjene u troškovima i potrebu priznavanja povrata na sredstva, vodeći računa o odredbama Zakona o električnoj energiji, po kojima je FERK nadležan da jednako štiti interese i kupaca i elektroprivrednih društava. Podnosilac zahtjeva je dalje naveo usporedbu prosječnih cijena korištenja distributivne mreže JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar i prosječnih cijena izračunatih primjenom predloženih tarifnih stavova za korištenje distributivne mreže JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Ovim poređenjem ponosilac zahtjeva navodi da je razumljivo da postoje razlike u troškovima dvije elektroprivrede, ali da je razlika od čak 44% prevelika kako sa aspekta podcjenjivanja troškova JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, tako i u pogledu jednakog položaja kupaca što je naručito bitno nakon otvaranja tržišta. Dalje je naveo kako smatra da ne postoje razlozi značajne razlike u cijenama za distribuciju, niti značajne razlike u tarifama za korištenje distributivne mreže u dvije kompanije u F BiH, te istakao da prilikom odlučivanja FERK treba voditi računa kako o rastu troškova, tako i o potrebi ublažavanja, a ne povećavanja razlika u tarifama dvije elektroprivrede. Dalje je podnosilac zahtjeva skrenuo pažnju na neke bitne aspekte u postupku izračuna tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema, a koje treba uzeti u obzir u konačnom odlučivanju i u korigovanom obračunu. Dao je primjedbu na izračun troškova distributivnih gubitaka, koji su rađeni na osnovu proizvodno-nabavne cijene električne energije na pragu distribucije, gdje je kao input korištena proizvodna cijena iz Izvještaja sa formalne rasprave za djelatnost proizvodnje, u kojoj je značajno neopravdano umanjeње potrebnog prihoda, što prema podnosiocu zahtjeva treba korigovati. Podnosilac zahtjeva je podsjetio da je prosječna proizvodna cijena u Izvještaju sa formalne rasprave za djelatnost proizvodnje manja od cijene koju je FERK utvrdio prije dvije godine, iako je povećana cijena uglja, kao i ostali bitni troškovi poput materijala, goriva, usluga, troška radne snage itd. Takođe, isti komentar se odnosi na izračun troškova prenosnih gubitaka. Podnosilac zahtjeva je dao primjedbu na ponderisanu cijenu na pragu distribucije, koja je jednaka proizvodnoj cijeni, što prema podnosiocu zahtjeva nema logike, ako je riječ o energiji na pragu distribucije. Takođe je dao primjedbu na troškove Elektroprenosa i NOS-a, za koje je obračunat iznos 33.627.990 KM (prenos) i 1.307.350 KM (NOS), dok je Planom poslovanja za 2007. godinu, za troškove prenosu i NOS-a, planiran iznos od 42.280.200 KM. Na osnovu prethodno navedenog, podnosilac zahtjeva smatra da bi trebalo ponovo uraditi izračun troškova uvažavajući navedene primjedbe te korigovati predloženi stav.

Umješaci Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine Sarajevo, Udruženje potrošača „Klub potrošača TK“ Tuzla, Udruženje potrošača „Klub potrošača HNK“ Mostar Savjet potrošača BPK Goražde i Ombudsman za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini Mostar nisu dostavili komentare na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a.

Zaključak

U skladu sa članom 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, a na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i Izvještaja voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, te primljenih komentara na izvještaj strana u postupku, odnosno na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, FERK je zaključio sljedeće:

Točni su navodi koje je podnosilac zahtjeva dao u svom komentaru u vezi sa članom 13 stav (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. Međutim ne uvažavamo komentare podnosioca zahtjeva da u okviru tabele „Potreban prihod“ treba uključiti i **iznos povrata na vlasnički i dužnički kapital te poreza na dobit** iz razloga što je pitanje povrata na vlasnički i dužnički kapital regulisano i drugim odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. Tako je članom 65. stav (2) - Razlozi za prelazni period definisana i postepenost u primjeni tarifne metodologije. Također članom 71. stav (1) i (2) istog Pravilnika propisano je da će FERK uvažavajući načelo postepenog uvođenja međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenog uvođenja opšteprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, voditi računa o izbjegavanju naglih i velikih promjena tarifa u prelaznom periodu, te da će se voditi računa o postepenom ukidanju unakrsnih subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postepenosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital. Pored navedenog, kod razmatranja ovog pitanja, FERK je pošao od činjenice da nisu razdvojena sredstva i obaveze djelatnosti distribucije i snabdijevanja, kao i neregulisanje djelatnosti te se ne može sa sigurnošću utvrditi iznos regulatorne osnove na osnovu koje se utvrđuje iznos povrata na vlasnički i dužnički kapital.

Zahtjevani iznos potrebnog prihoda u koji je uključen i iznos povrata i poreza prikazan je u tabeli „Potreban prihod“, a iznosi 137.098.838 KM.

Potreban prihod koji odobravamo prikazan je u tabeli broj 1. (bez povrata i bez poreza na dobit) i iznosi 104.438.859 KM.

Prihvatanjem predloženog iznosa povrata na dužnički i vlasnički kapital i uključivanje u potreban prihod, došlo bi do velikog povećanja cijena električne energije što nije politika FERK-a i što bi bilo u suprotnosti sa postepenosti primjene tarifne metodologije u prelaznom periodu.

U vezi sa **potrebnim prihodom za djelatnost distribucije**, odnosno u vezi s iznosima troškova: materijala, rezervnih dijelova, poreza i doprinosa i ostalih troškova proizvodnih usluga ne uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva iz razloga što isti nije dostavio dokaze, kojima je trebao potkrijepiti svoj podneseni zahtjev. Podnosilac je za **troškove materijala** zahtijevao porast za 26,31%, za **troškove rezervnih dijelova** porast za 44,76%, za **troškove poreza i doprinosa** porast za 9,81% i za **ostale troškove proizvodnih usluga** porast za 36,39%, u odnosu na iste u baznoj 2006. godini, a da nije dao jasne dokaze o povećanju

količine materijala ili obima posla, kao ni jasne pokazatelje povećanja cijena materijala i usluga. Takođe podnosilac zahtjeva nije dostavio svu potrebnu dokumentaciju na osnovu koje obrazlaže zahtijevane iznose pojedinih troškova, kao i sve potrebne parametre koje je koristio za projekciju istog, već je svoj zahtjev potkrijepljivao opštim obrazloženjima. Obzirom da podnosilac zahtjeva nije niti na formalnoj raspravi niti kroz svoje komentare dokazao kako su zahtijevani troškovi zaista i opravdani troškovi zbog toga troškove materijala odobravamo u iznosu od 3.031.452 KM, troškove rezervnih dijelova u iznosu od 452.534 KM, troškove poreza i doprinosa u iznosu od 1.363.659 KM, ostale troškove proizvodnih usluga u iznosu od 379.413 KM. Za prihod od priključaka uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva i odobravamo prihod od priključaka u iznosu od 10.236.600 KM. U vezi sa troškovima plata i naknada plata uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva prihvaćajući alokaciju troškova po djelatnostima na način koji je podnosilac zahtjeva iskazao te odobravamo troškove plata i naknada plata u iznosu od 40.949.050 KM. I za troškove specifičnih nadoknada radnicima uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva prihvaćajući alokaciju troškova po djelatnostima na način koji je podnosilac zahtjeva iskazao te odobravamo troškove specifičnih nadoknada radnicima u iznosu od 8.774.913 KM. Troškovi Direkcije društva su odobreni u djelatnosti proizvodnje, gdje neto troškovi Direkcije društva iznose 19.049.180_KM od čega se iznos od 7.486.370 KM odnosi na djelatnost distribucije. I za troškove zajedničkih poslova uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva vezano za troškove plata i naknada plata i troškove specifičnih nadoknada radnicima, pa stoga neto troškove zajedničkih poslova (ukupni troškovi minus ostali prihodi), alocirane na djelatnost distribucije, odobravamo u iznosu od 16.209.587 KM.

Ne uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva **kako je FERK trebao razmotriti i opciju povećanja određenih zahtijevanih troškova** iz razloga što FERK smatra kako JP Elektroprivrede BiH d.d. Sarajevo svoje djelatnosti, pa tako i djelatnost distribucije električne energije, treba obavljati što efikasnije, odnosno troškovi rada i održavanja koji su uključeni u potreban prihod predstavljaju troškove koji su neophodni za obavljanje regulisane djelatnosti. Obzirom da je podnosilac zahtjeva za određene troškove sam iskazao trend smanjenja, FERK uvažava taj pristup smatrajući da su isti iskazani u iznosu neophodnom za obavljanje regulisane djelatnosti te stoga nije potrebno vršiti nikakve korekcije na istim.

U vezi komentara podnosioca zahtjeva kako je dostavio **obilnu dokumentaciju i obrazloženja** za ogroman broj upita zaposlenika FERK-a i umještača te da je njegov zahtjev zasnovan na nizu analitičkih podataka, popratnih analiza i dokumentovanih objašnjenja FERK je mišljenja kako veliki dio dostavljene dokumentacije nije sadržavao podatke u skladu sa Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke i potrebne FERK-u za provođenje tarifnog postupka. FERK je prilikom odlučivanja uzeo u obzir svu dostavljenu dokumentaciju i obrazloženja, koje je podnosilac zahtjeva davao tokom ovog tarifnog postupka, ali je pored toga FERK uzeo u obzir i činjenicu da je određeni dio dokumentacije nedostajao, što se posebice odnosi na određene procjene koje je podnosilac zahtjeva trebao napraviti, a isti to nije učinio (bazna 2006. godina). Podnosilac zahtjeva, nije, kao što tvrdi dostavio svu potrebnu dokumentaciju na osnovu koje obrazlaže zahtijevane iznose pojedinih troškova, kao i sve potrebne parametre koje je koristio za projekciju istog, već je svoj zahtjev potkrijepljivao opštim obrazloženjima, i pored činjenice da je teret dokazivanja

troškova upravo na podnosiocu zahtjeva, te da svaki zahtijevani trošak treba potkrijepiti relevantnim činjenicama i dokazima, na osnovu kojih je iste i planirao.

U vezi sa **poređenjem prosječnih cijena korištenja distributivne mreže JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar**, cijene korištenja distributivne mreže JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar dobivene su kao rezultat analize raspoložive dokumentacije tokom tarifnog postupka, izjava i obrazloženja podnosioca zahtjeva.. Iz svega ovoga proisteklo je rješenje i odluka o tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sistema, koji predstavljaju odraz potrebnog prihoda za pokrivanje troškova korištenja distributivne mreže. Ne uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva iz razloga što navodi podnosioca zahtjeva o značajnoj razlici cijena korištenja distributivne mreže JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo u odnosu na JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar nemaju svoju zasnovanu osnovu jer ih ne možemo posmatrati samo kao odnos vrijednosnih veličina. Za kvalitetno poređenje troškova korištenja distributivne mreže u dva elektroprivredna preduzeća potrebno je uzeti u obzir sve specifičnosti koje u sebi sadrže cijene korištenja distributivne mreže, kao što su: struktura potrošnje, razuđenost mreže, nivo distributivnih gubitaka, kao i ostale faktore koji utječu na iznose troškova vezanih za korištenje distributivne mreže. FERK je i jednom i drugom preduzeću odobrio potreban prihod na bazi troškova koje je u datom trenutku smatrao opravdanim, napominjući kako će tek na kraju prelaznog perioda tarife u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva u vezi s **troškovima određivanja distributivnih gubitaka**, koji su rađeni na osnovu proizvodno-nabavne cijene električne energije na pragu distribucije, gdje je kao input korištena proizvodna cijena iz Izvještaja sa formalne rasprave za djelatnost proizvodnje. Obzirom da je došlo do izmjene potrebnog prihoda za djelatnost proizvodnje u odnosu na prijedlog iz izvještaja, a koji je odobren u iznosu od 347.334.100 KM, došlo je i do korekcije ponderisane cijene na pragu distribucije, kao ulaznog parametra za izračun troškova za pokrivanje distributivnih gubitaka. Na osnovu naprijed navedenog za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 406,248 GWh odobravamo troškove u iznosu od 30.641.886 KM.

Tačna je tvrdnja podnosioca zahtjeva da je **cijena na pragu proizvodnje** u ovom tarifnom postupku manja od iste u prvom tarfinom postupku iako je povećana cijena uglja, kao i još neki bitni troškovi. Naime, potreban prihod od tarifnih kupaca ne utvrđuje se samo na bazi opravdanih troškova, nego potreban prihod od tarifnih kupaca u velikoj mjeri ovisi od prihoda od izvoza električne energije, kao i od prihoda od prodaje električne energije na domaćem tržištu. Uzimajući u obzir činjenicu da u prvom tarifnom postupku nije bilo kratkoročnih prodaja električne energije, kao i činjenicu da se prodaja električne energije JP Elektroprivredi HZ HB d.d. Mostar odvijala po znatno nižim cijenama, onda je prihod od ovih prodaja znatno veći nego isti u prvom tarifnom postupku, kao i da se pozitivan efekat tih prodaja mora odraziti na potreban prihod od tarifnih kupaca, kako je to propisano Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

U vezi sa **ponderisanom proizvodno-nabavnom cijenom na pragu distribucije**, ne uvažavamo komentar podnosioca zahtjeva iz razloga što se ponderisana cijena na pragu distribucije dobije ponderisanjem cijena iz HE na Neretvi, TE Tuzla, TE Kakanj,

proizvodnih cijena iz distributivnih HE i nabavnih cijena od nezavisnih proizvođača. Uzimajući u obzir činjenicu da je proizvodna cijena iz distributivnih HE značajno niža od prosječne cijene iz hidro i termo elektrana, a da je nabavna cijena od nezavisnih proizvođača reda veličine prosječne proizvodne cijene iz hidro i termo elektrana, logično je zaključiti da je ponderisana cijena na pragu distribucije približno jednaka proizvodnoj cijeni iz hidro i termo elektrana. Prilikom izračuna ponderisane cijene na pragu distribucije ne uzimaju se u obzir gubici u prenosnoj mreži, bzirom da je energija za pokrivanje gubitaka na mreži prenosa pomoćna usluga, koja ima svoju cijenu.

U vezi s komentarom podnosioca zahtjeva koji se odnosi na **troškove Elektroprenosa i NOS-a** smatramo kako su iznosi od 33.627.990 KM (prenos) i 1.307.350 KM (NOS) iznosi koji se odnose na kupce priključene na distributivnu mrežu (bez kupaca direktno priključenih na prenosnu mrežu), te ne predstavljaju ukupne iznose potrebnog prihoda za prenos i NOS. Naime ukupni prihod za prenos iznosi 39.762.689 KM i za NOS 1.516.922 KM. U izračunu ovih prihoda FERK je pošao od podataka DERK-a na osnovu kojih suma istovremenih mjesečnih opterećenja sistema JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo iznosi 7.420 MW, dok zbir neistovremenih vršnih opterećenja u tačkama preuzimanja iznosi 8.014 MW, kao i tarife za uslugu prenosa koji se odnosi na energiju u iznosu od 0,605 pf/kWh i tarife koja se odnosi na snagu u iznosu od 1,652 KM/ kW. Na osnovu gore navedenog prihod prenosa po osnovu snage iznosi 13.238.467 KM, kao i elektroenergetskog bilansa JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo prema kojem preuzimanje električne energije sa mreže prenosa iznosi 4.384.169.000 kWh, te prihod prenosa po osnovu energije iznosi 26.524.222 KM. Na osnovu naprijed navedenog pripadni iznos potrebnog prihoda prenosa je 39.762.689 KM. Potreban prihod NOS-a FERK je dobio na način da je odobrenu tarifu NOS-a pomnožio sa preuzetom električnom energijom sa mreže prenosa, što iznosi 1.516.922 KM. Na osnovu naprijed navedenoga potreban prihod za prenos i NOS iznosi 41.279.612 KM, a ne 42.280.200 KM, kao što je naveo podnosilac zahtjeva.

Pažljivom analizom svakog dokaza posebno, svih dokaza zajedno, izvještaja s formalnih rasprava, kao i komentara podnosioca zahtjeva odobravamo potreban prihod za djelatnost distribucije u iznosu od 104.438.859 KM, što je prikazano tabelom broj 1. Po pitanju distributivnih gubitaka odobravamo količinu električne energije od 406,248 GWh za pokrivanje distributivnih gubitaka, što u finansijskom izražaju iznosi 30.641.886 KM, a potreban prihod za proizvodnju električne energije iz distributivnih HE u iznosu od 66,1 GWh odobravamo u iznosu od 3.069.289 KM.

Red. broj	Opis	Zahtjev za 2007. godine	Odobreno za 2007. godinu
	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Poslovni prihodi			
1.	Prihod od tarifnih kupaca	137.098.838	104.438.859
2.	Prihod od priključka	10.236.600	10.236.600
3.	Prihod od pomoćnih i sist. usluga		
4.	Ostali poslovni prihodi	12.033.430	12.033.430
5.	Ukupno poslovni prihodi (1 do 4)	159.368.868	126.708.889
Poslovni rashodi			
6.	Troškovi materijala	3.368.280	3.031.452
7.	Troškovi energije	926.007	926.007
8.	Troškovi goriva, maziva, ulja	551.042	551.042
9.	Troškovi rezervnih dijelova	565.668	452.534
10.	Troškovi otpisa sitnog inventara	310.909	310.909
11.	Troškovi plata i naknada plata	40.949.050	40.949.050
12.	Troškovi transporta	92.490	92.490
13.	Troškovi održavanja	9.420.904	9.420.904
14.	Troškovi osiguranja	2.559.134	2.559.134
15.	Troškovi dnevnica za službena putovanja	70.849	70.849
16.	Troškovi specifičnih nadokna radnicima	8.774.913	8.774.913
17.	Porezi i doprinosi	1.435.431	1.363.659
18.	PTT troškovi	420.718	420.718
19.	Ostali troškovi proizvodnih usluga	421.570	379.413
20.	Troškovi neproizvodnih usluga	862.160	862.160
21.	Ostali nematerijalni troškovi	3.130.660	3.130.660
22.	Troškovi amortizacije	29.717.038	29.717.038
23.	Ukupno poslovni rashodi (6 do 22)	103.576.823	103.012.932
Alokacija troškova za je dn. poslova			
24.	Troškovi neto zajedničkih poslova	16.310.045	16.209.587
25.	Troškovi neto direkcije	8.310.600	7.486.370
26.	Ukupno preraspoređeni troškovi (24+25)	24.620.645	23.695.957
27.	Ukupno troškovi poduzeća (23+26)	128.197.468	126.708.889
Regulatorna osnovica			
28.	Nabavna vrijednost lic. sredstava u upot.	931.765.200	
29.	Ispravka vrijednosti	363.821.100	
30.	Sredstav u pripremi	13.256.500	
31.	Neto trajna obrtna sredstva	15.005.400	
32.	Regulatorna osnovica (28-29)+30+31	596.205.900	
Umanjenje osnovice			
33.	Nabavna vrijednost doniranih sredstava	138.107.400	
34.	Realizacija donacija u toku upotrebe	22.806.800	
35.	Neto donacije (33-34)	115.300.600	
36.	Regulatorna osnovica ukupno (32-35)	480.905.300	
Struktura kapitala			
37.	Vlasnički kapital – osnovni kap. i rezerv.	474.267.900	
38.	Kreditni izvori	6.637.300	
39.	Ostali izvori (37+38-36)	0	
Cijena kapitala			
40.	Stopa povrata na vlasnički kapital	4,98 %	
41.	Povrat na vlasnički kapital	23.618.200	
42.	Minus direktni prenos zadržane dobiti	0	
43.	Stopa povrata na kreditna sredstva	5,42 %	
44.	Povrat na kreditna sredstva	359.800	
45.	Ukupno povrat (41-42)+44	23.978.000	
Porez			
46.	Propisana stopa poreza na dobit	30,00 %	
47.	Porez na dobit od regulisane djelatnosti	7.193.400	
	RR – potreban prihod (bez povrata)	105.927.438	
	RR – Potreban prihod (sa ovratom)	137.098.838	

FERK je započeo drugi tarifni postupak u cilju ispunjenja uslova koje je Bosna i Hercegovina preuzela potpisivanjem Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, a u vezi otvaranja tržišta električne energije gdje je utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnog sistema jedan od uslova. Takođe je uzeo u obzir i porast cijene uglja u skladu sa Odlukom Vlade Federacije BiH.

FERK je započeo drugi tarifni postupak na osnovi podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a tokom tarifnog postupka, provodeći član 30, 63. i Prilog 2. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je insistirao na dostavljanju sve potrebne, a nedostajuće dokumentacije, podataka i informacija. I sam podnosilac zahtjeva, svjestan da nije dostavio svu potrebnu dokumentaciju, predložio je FERK-u da započne drugi tarifni postupak, a da će nedostajuću dokumentaciju dostavljati tokom tarifnog postupka. Dopune su vršene i neposredno na pripremnoj i formalnoj raspravi, koje su provedene tokom tarifnog postupka, i to u vidu davanja izjašnjenja ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva o pojedinim pitanjima, kao i neposrednim prilaganjem dokumentacije. Uopšte se može dati ocjena kako podaci koje je dostavljao podnosilac zahtjeva u domeni troškova, rashoda i prihoda nisu dovoljno transparentni i detaljni što je sve skupa onemogućavalo dublji uvid u prirodu istih, a ovu činjenicu je otežavao i stav podnosioca zahtjeva da odbijanjem dostavljanja nekih informacija FERK-u dokaže svoje iskazane troškove, rashode i prihode, pravdajući se da može dostaviti samo zvanične finansijske izvještaje, a zanemarujući pored svega naprijed navedenog i činjenicu da obaveza izrade finansijskih izvještaja znači i obveze interpretacije podataka iz istih. S obzirom na navedeno i na kvalitetu podataka i procjena podnosioca zahtjeva, učinjen je izuzetan trud u ocjeni troškova podnosioca zahtjeva u mjeri u kojoj je to moguće. FERK je zbog tog razloga za neke nedostajuće podatke vršio i procjenu primjenjujući načelo obazrivosti na način da je troškove priznavao po nižoj vrijednosti ili na bazi raspoloživih podataka.

Obzirom na navedeno, FERK će od podnosioca zahtjeva u narednim tarifnim postupcima tražiti dostavljanje takvih zahtjeva koji će sadržavati dovoljno podataka, koji će dovesti do konačnog cilja, a to je objektivna alokacija troškova i potpuna opravdanost troškova. U cilju olakšanja narednih tarifnih postupaka i pripremanja podnosioca zahtjeva za iste, FERK će i prije pokretanja istih, tokom prelaznog perioda, a u skladu sa članom 30. Zakona o električnoj energiji i opštim aktima FERK-a, te uslovima Dozvola za rad – licenci, od podnosioca zahtjeva tražiti dostavljanje određenih podataka i informacija.

Prvo, kako kvaliteta podataka podnesenih u okviru tarifnog zahtjeva nije bila odgovarajuća, FERK je tražio i prihvatio izvjesne procjene, iako iste po mišljenju FERK-a nisu bile u potpunosti potkrijepljene, a sve uvažavajući činjenicu da se elektroenergetski sektor u F BiH nalazi u fazi prestrukturisanja, pri čemu je opravdano omogućiti podnosiocu zahtjeva određeno vrijeme za prilagođavanje uslovima regulacije. U prvom tarifnom postupku FERK je jasno pokazao i posebno naglasio kako je trajni zadatak podnosioca zahtjeva upotpunjavanje baze podataka o troškovima, što ostaje i dalje opredjeljenje FERK-a. Obzirom na naprijed navedeno, FERK insistira na tome da podnosilac zahtjeva prilikom

procjene pojedinih troškova, vrši takve procjene na višem standardu tačnosti i dokumentovanja.

Naprijed navedeno će doprinijeti i upotpunjavanju činjeničnog stanja na osnovu kojeg će se objektivnije cijeliti opravdanost i alokacija troškova. Troškovi i drugi elementi potrebnog prihoda propisani tarifnom metodologijom FERK-a i odobreni u ovom postupku bit će predmet provjere u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kao i prilagođavanja nakon što FERK donese Regulatorni kontni plan.

Ovim rješenjem FERK je ocijenio opravdanost troškova i potrebni prihod na osnovu primljenih podataka; međutim uz poboljšanje informacija i podataka podnesenih FERK-u, isti će se kontinuisano dopunjavati kako se bude dopunjavala baza podataka. To je neophodno kako bi FERK ispunio svoju zakonsku obavezu utvrđivanja krajnje tačke prelaznog perioda vezanog za postizanje tarifa koje su u potpunosti zasnovane na opravdanim troškovima. Opređeljenje FERK-a o postepenosti primjene usvojene tarifne metodologije usvojeno je u Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. FERK je jasno naveo viziju postupne primjene međunarodno prihvaćenih standarda u tarifnim postupcima, s ciljem izbjegavanja naglih i drastičnih promjena tarifa u prelaznom periodu, kao i zbog nepostojanja socijalnih mjera.

FERK je u svom Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke zatražio da regulisane kompanije posluju u skladu sa Zakonom o električnoj energiji. Kao što je propisano u članu 8. tog Zakona, u toku je otvaranje elektroenergetskog tržišta, a u skladu sa Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 9/06), Odluci o obimu, uslovima i vremenskom rasporedu otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini („Službene novine FBiH“ br. 33/06) Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), te FERK-ovom Pravilniku o sticanju statusa kvalifikovanog kupca („Službene novine FBiH“ br. 53/06). Obavezne prakse su implementacija standarda nediskriminacije i obaveze javne usluge nametnute od Parlamenta F BiH u obliku Zakona o električnoj energiji, što znači da sada postoje standardi koje FERK provodi u javnosti što rezultuje nediskriminacijom i pravilnom raspodjelom troškova.

Stoga, važno je da podnosilac zahtjeva, i zaista cijeli sektor i javnost, razumiju kako su standardi koje FERK nameće podnosiocu zahtjeva nastali primjenom zakona i sastoje se od ispitivanja i opravdavanja podataka o troškovima koje je prouzrokovala regulisana kompanija. FERK ne može uvažiti ničiji dignitet samo na osnovu izjave, ako nije dostavljen odgovarajući dokument. FERK se ponaša u skladu sa zakonom; troškove je prouzrokovala regulisana kompanija prilikom svog poslovanja, tako da je ista dužna prikazati i opravdati te troškove u skladu sa članom 30, 63. i Prilogu 2. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, a FERK u skladu sa članom 58. Poslovnika o radu FERK-a prilikom odlučivanja o opravdanosti nekog troška uzima u obzir i činjenicu da je informacija o istom dana ili uskraćena.

Kada se radi o tarifama, dužnosti neovisnog regulatora u skladu sa zakonom su verifikacija podataka o troškovima i postepeno uvođenje promjena tarifa s ciljem potkrepljivanja tarifa zasnovanih na troškovima u skladu sa Direktivama EU, Zakonpm i propisima koje donosi FERK. Regulisane kompanije imaju obavezu pridržavati se propisa za distribuciju električne energije kupcima u skladu sa obavezom vršenja javne usluge.

Sve regulisane kompanije koje imaju obavezu vršenja javne usluge moraju poslovati što je moguće ekonomičnije. Ova obaveza ima svoje osnove u zakonu, a posebno:

Dozvola za rad - licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnosti distribucija električne energije dodijeljena Javnom preduzeću Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo, sadrži obavezu vršenja javne usluge za Javno preduzeće Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo opisanu u stavu 4.2.1. i 4.1.1. tako da “Imalac dozvole je obavezan da distribuciju električne energije obavlja kao javnu uslugu, kako je propisano važećim zakonima, podzakonskim aktima, propisima i pravilima FERK-a i u skladu sa direktivama EU i međunarodnim ugovorima, koje je prihvatila BiH.”

Direktiva 2003/54/EC vezana za Zajednička pravila za unutarnje tržište električne energije, u članu 3. opisuje obavezu javne usluge i dužnost kompanije koja ima obavezu javne usluge štititi svoje kupce. Posebno, formulacija navodi: “. . . U opštem ekonomskom interesu, države članice mogu poduzetništvima koja djeluju u elektroenergetskom sektoru, nametnuti obavezu javne usluge koja je vezana za sigurnost, uključujući sigurnost snabdijevanja, redovnost, kvalitetu i cijene snabdijevanja i zaštite okoline, uključujući energetska efikasnost i klimatsku zaštitu.”

Prema članu 4. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, obaveza javne usluge definisana je na sljedeći način: “znači obavezu elektroprivrednih društava u obavljanju određene elektroprivredne djelatnosti kao javne usluge, prvenstveno u odnosu na sigurnost, regularnost, kvalitetu, cijenu snabdijevanja i zaštitu životne sredine u skladu sa Zakonom i direktivama EU.”

Prema članu 5. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, ciljevi tarifne metodologije su formiranje tarifa koje su razumne, nediskriminirajuće i zasnovane na opravdanim troškovima, zasnovane na uobičajenoj međunarodnoj praksi.

Obaveza javne usluge znači da elektroprivredno društvo mora raditi u opštem ekonomskom interesu kupaca, prouzročivši troškove koji su razumni i zasnovani na uobičajenoj međunarodnoj praksi, što podrazumijeva planiranje i distribuciju električne energije u korist kupaca.

Prilikom odlučivanja FERK je vodio računa o sveobuhvatnom procesu reforme elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini, čiji je cilj ekonomski zdrav i održiv razvoj elektroenergetskog sektora, a glavni elementi reforme su razdvajanje sadašnjih vertikalno integrisanih monopola na djelatnost proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom i rebalans tarifa. Akcijskim planom Federacije Bosne i Hercegovine

za prestrukturiranje i privatizaciju elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini („Službene novine F BiH“ br.31/05 i 39/05) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je dala okvir koji omogućava provođenje reforme, a podnosilac zahtjeva je do potpune implementacije usvojene tarifne metodologije, dužan izvršiti obaveze definisane Akcijskim planom F BiH.

U skladu sa članom 56. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, vlastita je odluka i nadležnost FERK-a razmotriti i potvrditi sve troškove dostavljene kao podrška predloženim tarifama, prihvatiti, odbiti ili prilagoditi svaku veličinu ili analizu korištenu za proračun predložene tarife. Polazeći od navedenog prava i ovlaštenja, FERK je uzeo u obzir načela transparentnosti i ravnopravnosti svih učesnika na tržištu, a prije svega nediskriminaciju prema bilo kojem kupcu električne energije, opredijelivši se za postepeno uvođenje međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepeno uvođenje opšteprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prelaznom periodu, a posebno uzimajući u obzir nepostojanje razvijenih socijalnih mjera, zbog čega je FERK odlučio izbjeći nagle i velike promjene tarifa u prelaznom periodu, vodeći računa o postepenom ukidanju subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postepenosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital.

Prilikom odlučivanja FERK je pošao od činjenice da se drugi tarifni postupak provodi u prelaznom periodu, te je imajući to u vidu analizirao sve podatke i informacije koje je podnosilac zahtjeva dostavio.

FERK je u razmatranju zahtjeva kroz postupak odobravanja tarifa po podnesenom zahtjevu u najvećoj mogućoj mjeri poštovao osnovna načela koja propisuju kako će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, uvažavajući da postepenost u primjeni tarifne metodologije u prelaznom periodu podrazumijeva i postepenost u izmjenama tarifa, koje će tek na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima, a sve u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, koje se odnose na prelazni period. FERK smatra kako podnosilac zahtjeva mora poslovati na efikasan i ekonomičan način, provodeći aktivnosti koje će prouzrokovati neophodne opravdane troškove.

Na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, izvještaja i komentara strana u postupku, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, a slijedeći ciljeve kojima se FERK vodio, čije ostvarenje mu je povjerio Zakon o električnoj energiji, a pravila i propisi FERK-a, kao provedbeni akti navedenog Zakona potvrdili, odnosno vodeći se time kako tarife trebaju biti razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, kao i uvažavajući postepenost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će tek na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima, te imajući u vidu sve specifične okolnosti koje postoje u elektroenergetskom sektoru i Federaciji Bosne i Hercegovine uopšte, kao i to da je provođenje politike FERK-a u neposrednom odnosu s provođenjem aktivnosti iz usvojenog Akcijskog plana Federacije

Bosne i Hercegovine za prestrukturisanje i privatizaciju elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini, FERK je odlučio kao u dispozitivu.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja podnosilac zahtjeva i umješači mogu tužbom pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog/Županijskog suda u Mostaru u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se predaje sudu direktno ili mu se šalje poštom preporučeno. Tužba se može izjaviti i na zapisnik kod navedenog suda ili bilo kojeg drugog suda.

PREDSJEDNIK FERK-a
Risto Mandrapa s.r.